

»Novi list« izhaja vsak petek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Poduredništvo in podružnica uprave v Trstu via Valdirivo 19/III; telefon št. 39.08. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 1. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Trgovski oglasi po 1.— L., osmrtnice, poroke, poslana, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 40 stot. za besedo, najmanj 5 lir.

ŠTEV. 2.

V GORICI, PETEK 5. APRILA 1929.

LETO I

Tedenski koledar.

5. aprila, petek: Vincencij, Irena. — 6., sobota: Sikst, papež. — 7. bela nedelja: Herman, Jožef. — 8. ponedeljek: Albert, škof. — 9. torek: Marija Kleofova, Tomaž. — 10. sredo: Ezechiel, Mehtilda. — 11. četrtek: Leon Veliki, papež; Belina, devica.

V torek 9. aprila je mlaj; vreme se spremeni.

Novice.

Šola in volitve.

Pokrajinski šolski skrbnik Mondino je razposlal vsem učiteljem in učiteljicam Julijske Krajine okrožnico, kjer izraža svoje veliko veselje nad uspehom glasovanja za novo zbornico. »V teh dneh krepkega veselja pošiljam Vam, svojim sodelavcem, pri srčen pozdrav, v katerem trepečeta vera novih upov in moč novih obljub za našo domovino. Vsak učitelj naj govori učencem o glasovanju 24. marca, razklada naj jim njega vrednost in povzdiguje njega pomen.«

Papeževo potovanje po Evropi.

V vatikanskih krogih pravijo, da bo naredil papež leta 1930. veliko potovanje po svetu. Obiskal bo Trst, Zagreb, Budimpešto, poljski mesti Krakovo in Varšavo, nato Dunaj in Moskovo, nakar pojde v belgijsko prestolico Bruselj in v Dublin na Irsko. Vračal se bo v Rim preko Pariza, Madrida in Lisabone. Po letu 1870. bi bilo to prvo potovanje poveljarja katoliške Cerkve.

Kralj Aleksander pojde v Zagreb.

Jugoslovanski kralj Aleksander se misli z ženo, otrokoma in vsem spremstvom nastaniti meseca aprila za delj časa v Zagrebu. S tem hoče izkazati posebno pazljivost Hrvatom. Ker ni v Zagrebu samem primerne stanovanja, mu je ponudil zagrebški nadškof dr. Bauer svojo vilo v Brezovici.

Nove elektrarne.

Pod Mangartom in v Plužnah pri Bovcu gradijo nove elektrarne. Prva bo imela 200 do 300 metrov padca, ker spustijo potok Mangaršico nad Strmecem navzdol. Zidajo že vso zimo.

Lep vzgled.

Člani italijanskih katoliških mladinskih krožkov so sklenili, da v počastitev silne žaloigre Sinu človekovega, katere spomin obhajamo na veliki petek, ta dan ne bodo kadili. Mladenci so svoj sklep držali. Kar so prihranili pri tobaku, so darovali v dobrodelne namene.

Zgodovinski pogreb.

Poslednja pot umrlega francoskega maršala Focha je bila tako veličastna, kakor le redko kedaj katerega človeka na svetu. Ljudje, ki so bili v Parizu pri pogrebu, so mislili, da jim ostane neizbrisen spomin na to, ko milijon ljudi je gledalo. Ljudstvo je bilo natlačeno celo na stropih, gledalci so sedeli v vejevju obsejanih dreves. Uradni spreved je šteje par stotisoč ljudi. Mrtvega vojskovođa so vozili na topu. Pred krsto je maršal v razdalji 20 metrov konj in vojaški odet ves v črnilo in srebro, z globoko sklonjeno glavo, na uzdah, da je vodil preprost vojak. Ob nekem so stopali generali in za njo so nosili en poljski, en francoski in en angleški častnik na blazinah maršalske palke vojakov. Foch je bil namreč maršal francoske, angleške in poljske armade. Za njimi je stopal čisto sam predsednik francoske republike Doumergue (čitaj Dumerg). Par korakov oddaljen je sledil angleški prestolonaslednik v rdeči vojaški suknji s čepico iz medvedjega kožuha, ob njegovi desnici je bil maršal D'Esperay (Deperé), ob levici belgijski prestolonaslednik. Nato je prišla vlag hr. posilanci, nešteta odposlanstva domske in tuzemske vojaščine, celo morje zastav in praporov. Največji in skoro strahoten vtis so naredili trije zastopniki vojnih pohablencev v meščanski obleki. Eden je bil brez ust in nosil čez obličje črno blago, drugi je imel obraz, ki je ena sama modrikasto rdeča rana, tretji je imel pa samo polovico obličja. Ko so korakali mimo, je spreletavala množico groza in vojaštvo je položilo v znak časti puške ob tla.

Prava slika vseh grozot svetovne vojne.

Kardinalski zbor.

Pred dnevi je umrl kardinal Avrelj Gall. Zdaj leži na smrtni postelji kardinal Evarist Lucidi.

Zbor kardinalov bi moral šteti 70 udov, po vzgledu 70 starih v svetu Mojzesovem. Danes jih je pa le 60. Od 19. decembra do danes je umrlo 6 kardinalov, samih Italijanov. Zato je v kardinalskem zboru 33 inozemcev in 27 Italijanov.

Priznanje Orlom.

Meseca julija letošnjega leta se bo vršil v Pragi velik zlet češkoslovaških Orlov. Predsednik republike Masaryk je obljubil, da se bo zleta osebno udeležil.

Nezgoda.

Č. g. kaplan Štefan Kodermac iz Šempasa se je pred tedni spotaknil na stopnicah v Krombergu, kjer je spovedoval. Pri padcu si je izpahnil par prstov na vsaki roki.

† Franc Pirc C. M.

2. marca je v misijonski hiši v Grobljah pri Domžalah zaspal v Gospodu č. g. Franc Pirc, misijonar lazarist.

Rajnika naši ljudje zlasti pa Mirenci, dobro poznajo, ker je bival pred vojno na mirenskem Gradu. Že l. 1918. se je s č. g. drjem Zdešarjem zopet vrnil, a ne v samostansko hišo na Grad, marveč v borno barako. Tu sta neumorno opravljala dušno pastirsko službo v duhovnijah, kjer je tedaj najbolj divjala španska bolezen. Č. g. Pirc je bil nad vse požrtvovalni pevovodja v Mirnu. Številen pevski zbor je ustanovil tudi v Grobljah, kamor je bil prestavljen. Blagega pokojnika se bo mirensko ljudstvo gotovo spominjalo v molitvi. Bog pa daj rajniku zaslužen plačilo!

Pogozdovanje Krasa.

V Julijski Krajini je 80.000 hektarjev kraških tal, ki bi jih bilo treba pogozditi. Arnaldo Mussolini, brat načelnika vlade, je kot predsednik državnega pogozdovalnega odbora dal 100.000 lir, da se v eni revnih občin na Tržaškem nasadi »Liktorjeva smuča«.

Rusija in Amerika.

Sovjetska vlada je sklenila z ameriško industrijsko družbo pogodbo, s katero se Amerikanci obvezujejo, da bodo pomagali Rusom pri organizaciji 18 novih in preureditvi 40 starih tovarn za stroje. V petih letih se delo dovrši in bo ostalo 29.000 milijonov lir. Nov dokaz, kako se Rusi uče moderne veleobrtni od Amerikancev.

Pobožnost prvega petka

za može in fante bo 5. aprila ob 8. uri zvečer pri Sv. Ivanu.

Vodstvo Apostolstva molitve.

Uprava »Novega lista« sporoča:

Prihodnji številki bomo priložili poštne položnice. Pripravite denar!

Na razpolago je še nekaj izvodov Goriške in Ljudske Pratique. Pratika stane s poštnino vred 1 liro. Istočasno z naročilom »Novega lista« lahko naročite tudi Pratico.

Hvaležni bomo vsem čitateljem, ki pošljejo naslove oseb, katerim lahko pošljemo list na ogled. Še bolj pa bomo hvaležni vsem onim prijateljem, ki nam preskrbe novih naročnikov in pošljejo njih naročnino.

Prosimo natančne naslove s hišno številko, da ne bo pozneje zamudnih reklamacij.

NOVI list

1929 SILLC 134/1929

070 (450.36=163.6)

019610437,2

Duhovniška vest.

Č. g. Ciril Munih, župnik v Soči, je imenovan za župnika v Šmarjah na Vipavskem. Iskreno častitamo.

Hrvatska v snegu.

Po toplih velikonočnih dneh se je na Hrvatskem temperatura nenadoma spet znižala in je začel padati obilen sneg. Vsa dežela je ovita v belo odejo. Mraz je pritisnil tudi v drugih državah. V Švici kaže toplomer 15 stopinj pod ničlo.

Pazite na otrokel

V Feuchtu na avstrijskem Koroškem se je 3letni deklici Ivanki Blasioti približala svinja, jo z zobmi uklala v obraz in jo začela žreti. Ko so prišli ljudje na pomoč, je bilo prepozno. Deklica je bila že mrtva.

Gorica se postavi.

V Florenci bo v kratkem razstava starih zgodovinsko-znanstvenih del. Gorica bo poslala tja dol iz licealne knjižnice štiri dela. Med temi je tudi delo slovitega slovenskega zdravnika Antona Muznika od Sv. Lucije. Rojen je bil l. 1726., postal je slaven vojaški zdravnik, potem protomedikus (vrhovni zdravnik) goriške grofije. Umril je l. 1803. Znan je po svojem latinškem opisu goriškega podnebja. — Muznika je lepo opisal naš pisatelj Ivan Pregelj v mohorskih bukvah.

Drugi slovenski učenjak, čigar dela bodo romala v Florenco, je Franc Ks. Kavčič iz Gorice. Bil je jezuit in znan zvezdoslovec. Potem sta še porodničar Scati in zemljepisec Catinelli.

Odločen konzul.

V Solunu so obhajali te dni v stolnici grški državni praznik, kateremu so prisostvovali grška vlada in zastopniki tujih držav. V cerkvi se je nahajalo tudi odposlanstvo Zveze Grkov iz Dodekaneza ter razobesilo svojo zastavo. Dodekanez se imenujejo otoki z grškim prebivalstvom, ki so pripadli po vojni Italiji. Navzoči italijanski konzul je protestiral proti sovražni demonstraciji in rekel, da zapusti cerkev, ako ne zgine zastava. Imel je uspeh, zakaj grški orožniki so na ukaz vlade zastavo odstranili.

**Zrakoplov »Grof Zeppelin«
zopet na potu.**

Znani veliki nemški zrakoplov »Grof Zeppelin«, ki je pred meseci napravil zgodovinski polet v Ameriko in nazaj, se je zadnjo nedeljo okrog polnoči zopet dvignil iz svoje letalne lope v Friedrichshafenu na Bodenskem jezeru ter odletel na daljnjo pot proti jugovzhodu. Najprej je preplul zapadno Švico, potem je preko južne Francije in Korzike krenil proti Italiji, obiskal Rim, Neapolj ter preko Sredozemskega morja odplul proti Mali Aziji. Ko pišemo te vrstice plava »Zeppelin« nad Palestino. Kako globoko v Azijo bo šla njegova pot še ni znano. Preko Jugoslavije in Dunaja se bo vrnil domov, toliko je določeno. Med potom ne bo nikjer pristal. Pot bo najbrže daljša kot je bila ona v Ameriko. Vodi ga

njegov zgraditelj dr. Eckener. Na zrakoplovu se nahaja nekaj čez 60 oseb.

Smrt.

Iz Otaleža nam poročajo: Na velikonočno nedeljo nas je zadela težka nesreča: smrt nam je ugrabila našega učitelja Alojzija Kokošarja v najlepši moški dobi. Napadla ga je pljučnica in je ležal samo teden dni. Rajniki je bil mirnega značaja in je ves živel svojemu poklicu; bil je dober vzgojitelj in je tudi odraslim šel rad na roko. Bil je tudi dober pevec in nadarjen glasbenik. Pokoj njegovi blagi duši! Težko zadeti družini naše globoko sožalje.

Še vedno ni mogoče čez Predil.

Prehod na državni cesti čez Predil je še vedno zaprt. Na severni strani proti Rabeljnu so zasuli cesto plazovi, ki so še vedno neprehodni za vozove in avtomobile. Na južni strani je povsem kopno in skoro vsak dan pridrajo avtomobili, ki hočejo preko Predila do Trbiža. Kako so avtomob-

ilisti hudi, ko pridejo že preko sedla in se morajo potem vrniti, si lahko mislite. Upamo, da se v kratkem pot vendarle odpre.

Po treh mesecih.

Dne 30. marca je zopet začela redno voziti osebna korijera Gorica-Ajdovščina-Idrija. Ravno na novega leta dan so voznje prenehale in Črni vrh je ostal tri mesece brez pravilne poštne zveze z Gorico preko Ajdovščine in Cola. Kadar ni bilo prehudih zametov, so dobivali zasneženi Črno vršci svojo pošto in druge potrebščine po dolgem ovinku preko Idrije.

Uprava »Družine« pravi,

da izide prva številka med 8. in 14. aprila.

da stane naročnina do konca tekočega leta 12 lir.

da bo zelo hvaležna vsem, ki list takoj naroče in plačajo.

da je naslov lista: »Družina«, Gorizia, via Mameli 5 I.

Kako je s politiko.

Nova italijanska zbornica, sestojča iz 400 fašistovskih poslancev, za katere se je vršilo 24. marca glasovanje, se sestane 20. aprila. Na prvi seji bo zraven kralj Viktor Emanuel in bo imel prestolni govor, kjer bo povedal program novega parlamenta. Po pri-segi pojdejo poslanci narazen in se sestanejo spet meseca maja. Ena izmed prvih rešitev, ki jih mora nova zbornica rešiti, je odobrenje pogodb z Vatikanom. Kmalu za tem pride na vrsto zakon, s katerim se povišajo vsem državnim nameščencem plače. Poviški so precejšnji in država misli žrtvovati novih 360 milijonov na leto. Razen tega je pripravil ministrski svet celo vrsto zakonov gospodarske narave.

Pred parlamentom se pa še sestane Veliki fašistovski svet, in sicer 10. aprila v Rimu. Njegove seje so važne radi tega, ker ni več to navadna strankarska ustanova, ampak državno priznani zbor, čigar oblast sega zelo daleč. Po novih zakonih stoji Veliki fašistovski svet v nekem oziru celo nad parlamentom. On sme izdelovati načrte za nove postave, odloča o morebitnih spremembah pri nasledstvu na kraljevski prestol in v slučaju smrti načelnika vlade predloži kralju imena treh oseb, iz katerih izbere vladar naslednika Mussoliniju. Veliki fašistovski svet vodi sploh vrhovno nadzorstvo nad celokupnim državnim življenjem.

Na svoji seji od 10. aprila bo razpravljaval na primer o novem poslovniku parlamenta. Prej je bila v rimski zbornici večina in manjšina, bili so vladni in protivladni poslanci, opoziciji so bile po poslovniku zagotovljene gotove pravice in svoboščine. Danes te določbe nimajo več smisla. V zbornici ni več protivladnih skupin, vsi poslanci so fašisti, napadov na mi-

nistre ne bo več, izključeno je, da bi kdo hotel ali mogel strmoglaviti vlado. Zato se mora ves način dela spreminiti in poslovnik zbornice preurediti. To misli izvršiti 10. aprila Veliki fašistovski svet in zbornica bo njegove predloge gotovo sprejela.

Pomorsko oboroževanje Francije.

Iz Francije prihajajo vesti, da se republika čedalje bolj oborožuje na morju. Francoski senat je sprejel z ogromno večino glasov vladni načrt oboroževanja, ki določa, da se pred 30. junijem 1929. pričnejo graditi ena velika križarka od 10.160 ton, šest podmornikov, šest torpednih lovcev, en polagalec min in še par drugih ladij. Poročevalec senata, bivši minister mornarice Lemer, je poudaril, da je ta načrt zelo skromen in popolnoma nezadosten, ker je v tem letu Italija začela graditi mnogo več nego Francija, in sicer dve križarki po 10.000 ton, dočim imajo Francozi samo eno takih ladij in pa dva izvidnika ali eksploratorja velike hitrosti po 5000 ton vrsto ladij, ki jih Francija sploh nima v načrtu. Poročevalec je pozval zato ministra mornarice, naj skrbi, da zgradi Francija še eno križarko od 10.000 ton, in ga vprašal, kako se misli postaviti po robu italijanskim izvidnim ladjam ali eksploratorjem. Italija — je rekel — si hoče zagotoviti premoč v Sredozemskem morju. Italijansko časopisje je vzdignilo krik proti našemu oboroževanju, da bi izzvalo vlado k povečanju lastnega vojnega brodogoja. V slučaju vojne bomo morali varovati naše zveze s Severno Afriko in našimi kolonijami, dočim Italija nima take potrebe. Italiji ni treba, da se nas boji. Kadar smo po-tegnili meč iz nožnice, smo storili to vedno v njeno obrambo. Zakaj hiti torej z grajenjem novih bojnih ladij? Mi nimamo ničesar proti Italiji, toda

v danih razmerah si moramo preskrbeti oklopnic dovolj, da bomo sposobni za boj proti našim nasprotnikom. To pomeni brez dvoma tekmo v pomorskem oboroževanju, toda mi je nismo hoteli in bomo že videli, kdo se prej utruji in upeha.

Ravno tako kakor poročevalec Lemerer, so govorili skoro vsi ostali senatorji in vsi so poudarjali, da mora Francija pomnožiti svojo silo na morju. Minister je nato v imenu vlade res obljubil, da se vojna mornarica v naslednjih letih še pomnoži in žel splošno odobravanje. Ravno tako odobrava načrt oboroževanja večina francoskega časopisja.

Za premoč v Sredozemnem morju.

Francozi trde, da imajo pravico do več ladij radi tega, ker je njihova zemlja obdana od več morij nego Italija. Na jugu meji Francija na Sredozemno morje, na zapadu na Atlantski ocean, na severu na angleški rokav, tako da bi morali Francozi za slučaj vojne deliti svojo mornarico na več delov in zmanjšati tako udarno moč celokupnega brodograja. Italija je pa obdana samo od Sredozemskega morja in drži lahko vso mornarico skupaj. Ako ima Italija enako število ladij kakor Francozi, zadobi v slučaju vojne s svojo združeno mornarico v Sredozemnem morju popolno premoč nad razcepljenim brodograjem. Senator Lemerer trdi, da bi mogli v tem slučaju Italijani narekovati pogoje in zahtevati za svojo nevtralnost od Francije kako prekmorsko deželo. Tak položaj da je za Francoze nevzdržen in zato ni drugega izhoda kakor da se nadaljuje pomorsko oboroževanje.

Italijansko stališče je seve popolnoma nasprotno. Italija hoče imeti brodograje, ki ne zaostaja za nobeno mornarico v Evropi razen za angleško. Zato zahteva, da bo italijansko brodograje vsaj tako močno kot francosko. Francija je res obdana od več morij, a zato je francoska zemlja bogata, ima v slučaju vojne doma dovolj žita, ima dovolj železa za orožje, je skoro neodvisna od tujine. Italija mora pa najvažnejše blago uvažati, preko morja dobiva živež, dobiva premog in železo. Gorje, ako bi za časa vojne zgubila prosto pot po morju! Dežela bi morala v kratkem času podleči in se predati sovražniku. Zato je povsem opravičeno, da mora biti Italija na morju močna in varna in najmanj kar ona zahteva, je, da imej enako brodograje kakor Francija.

Ker Francozi o tem nečejo nič slišati, je nemogoče priti do sporazuma. Fašistovsko časopisje trdi, da je v takih razmerah prijateljstvo s Francozi silno težko dosegljivo. Po njihovem se Francija kljub govorenju o miru pripravlja odločno na vojno.

Zveza narodov.

Meseca marca je odbor Zveze narodov imel pod predsedstvom italijanskega državnika Scialoje par važnih sej v Ženevi. Največjo pozornost je vzbujala točka o narodnih manjši-

nah, ki je priklivala k sejam mnogo občinstva. Nemški zunanji minister Gustav Stresemann je bil že decembra napovedal, da hoče govoriti v marcu o tem predmetu in zato so vsi napeto pričakovali njegovega nastopa. Toda njegov govor je bil zelo miren in zelo zmeren in je marsikaterega vneteža osupnil. Predvsem se je Stresemann omejil samo na manjšine, ki so dobile v mirovni pogodbi zaščito, in ni govoril o vseh manjšinah v Evropi. To je razumljivo, zakaj Zveza narodov se peča z obstoječimi pogodbami in ne s splošnimi načeli pravičnosti in človekoljubnosti. Kar ni v pogodbi, njo ne briga. Ko bi bil Stresemann zahteval, naj se raztegne zaščita na vse manjšine, bi pomenilo to revizijo ali spremembo mirovni pogodbi, čemur bi se bile uprle velike in male države. Znati je treba namreč, da imajo tudi Francozi in Angleži svoje manjšine, in da bi oni v nobenem slučaju ne priznali tem manjšinam pravic, ki jih niso hoteli l. 1919. Zastopniki velesil bi šli ob tej točki narazen in Zveza narodov bi se razbila.

Zato se Stresemann raje ni dotaknil kočljive zadeve in se držal strogo obstoječih pogodb.

Kritiziral je, da se tudi zaščitene manjšine pri Zvezi narodov zanemarjajo, da se njihove vloge ne vpoštevajo, čeprav imajo manjšine po mirovni pogodbi pravico se pritoževati v Ženevo. Kakor znano obstoji za manjšine pri Zvezi narodov odbor 3 ljudi, ki pritožbe prebirajo in rešujejo, a to v vsej tajnosti in brez prisotnosti tožilca. Odbor 3 oseb pošlje pritožbo enostavno prizadeti vladi, ki se pismeno zagovarja, in nato pade odločitev, ne da bi manjšina bila več zaslišana. Tožena vlada se brani seve, kakor se ji zdi primerno, in zato se pritožbe manjšin redno odbijajo in svet niti ne ve, koliko pritožb je došlo, kakšna je njih vsebina in kakšna je bila rešitev.

Tu je zastavil Stresemann motiko. Stavil je predlog, naj se manjšinski odbor 3 ljudi poveča, in sicer naj bodo v njem zastopane vse države, ki sestavljajo svet ali odbor Zveze narodov. Zahteval je nadalje, naj se odpravi tajnost. Vsako leto je treba predložiti občnemu zboru poročilo, kjer so našteje vse pritožbe manjšin in je povedano, kako so bile rešene. Ker so na občnem zboru pričujoče skoro vse vlade sveta, od katerih lahko vsaka prosi za besedo in začne o poročilu razpravo, je s tem manjšinska stvar postavljena v polno javnost. Stresemann je predložil tudi, naj se imenuje posebna komisija, ki bo stalno proučevala manjšinsko vprašanje in delovala samostojno in brez ozira na pritožbe manjšin.

Ali je to uspeh?

To je vse, kar je Stresemann zahteval. Razen njega se je potegnil za manjšine tudi zastopnik Kanade gospod Dandurand, ki je želel, naj bo pri reševanju pritožb navzoč tudi poslanec prizadete manjšine. Prej se

pa mora manjšina obrniti na svojo vlado in šele če se ne more doseči sporazum, pride tožba pred Zvezo narodov.

Proti Stresemannu in Dandurandu so nastopili Poljaki in Romuni, hladno sta tudi govorila Francoz Briand in Anglež Chamberlain (Čemberlen) ter poudarjala, da morajo biti manjšine poštene in predvsem vdane državi, imeti morajo »čiste roke«, ako hočejo biti spoštovane v svojih pravicah. Briand je pa tudi podčrtal, da ima vsaka manjšina pravico do lastnega jezika, do lastne omike in lastne vere in da mora tvoriti majhno družino v veliki družini večinskega naroda.

O Stresemannovih predlogih ni prišlo do glasovanja. Sklenjeno je bilo, da jih prouči posebna komisija, ki mora do meseca aprila poročati o svojem delu, na kar se prične razprava o stvari sami pred polnim odborom Zveze narodov. Ta bo imel sejo spomladi na Španskem in končno sklepal.

Na prvi pogled se zdi, da to vse skupaj nič ni in da je Stresemann bil poražen. Tako pišejo tudi njegovi nasprotniki v Nemčiji. Stvar pa vendar ni taka. Veliko je že to, da se je prvič v odboru Zveze narodov začela na pobudo in v prisotnosti Nemčije sploh razprava o manjšinah. Vsaka stvar na svetu se mora kako pričeti. Drugič je važno, da smejo do aprila vse države Zveze narodov poslati imenovani komisiji svoje opazke in predloge in tako povedati o manjšinskem prasanju svoje mnenje. Vsi ti predlogi in vsa mnenja bodo spomladi predmet javne razprave pri Zvezi narodov. Tako čitamo, da se zastopniki Češko-Slovaške, Poljske, Jugoslavije, Romunije in Grčije v kratkem zberejo in pošljejo komisiji skupno spomenico. Jasno je pa tudi, da ne bo mogoče odbiti spomladi vseh Stresemannovih predlogov in da bo od njih vendar nekaj prodrlo.

Ze sam predlog, da se mora vsako leto tiskati in predložiti občnemu zboru Zveze narodov poročilo o vseh pritožbah manjšin in njih rešitvi, pomeni mnogo, ako prodre. Odpravljena bi bila tajnost, iz zaprašenihih miz bi prišle tožbe pred svetovno javnost, in ves svet bi lahko svobodno sodil, ali so bile pritožbe manjšin upravičene in ali je bila rešitev Zveze pravična. Kdor mora dajati račun o svojem delu pred širokim javnim mnenjem, ta mora biti zelo previden in obziren.

Še enkrat je pa treba poudariti, da se vse te stvari ne tičejo nas, temveč manjšin, ki so po mirovni pogodbi kot take priznane in so dobile 1919. pisane svoboščine. Toda tudi te imajo pred seboj res zelo dolgo in zelo strmo pot, preden se izpolnijo njih pisane pravice.

Jugoslavija in Grčija.

Na Balkanu je najznamenitejši dogodek preteklih dni prijateljska pogodba med Grčijo in Jugoslavijo. Po več letih precejšnje napetosti je nastopil končni sporazum. Dne 17. mar-

ca so podpisali v Ženevi najprej pogodbo o svobodni jugoslovanski luki v Solunu in uredili ves promet na tej progji. S tem je zagotovljen jugoslovanski trgovini prost izhod na egejsko morje in sedaj pričakujejo večje kupčije z Egiptom in Malo Azijo. Ta bolj trgovska pogodba je bila uvod k politični pogodbi prijateljstva, ki sta jo podpisala grški zunanji minister Karapanos in zastopnik bolnega jugoslovenskega ministra Marinkoviča dr. Kumanudi 26. marca v Beogradu.

Zgodovina te pogodbe je zelo dolga. Grki in Srbi so bili leta 1912. vojni zavezniki in so v balkanski vojni skupno potolkli Turke. Leta 1913. so se zopet skupno borili proti Bolgaram in jih premagali ter sklenili nato pogodbo tesnega zavezništva. Obljubili so si, da bodo z orožjem branili obojestransko posest in si priskočili na pomoč, ako bi jih kdo napadel. Po pogodbi bi bili morali Grki za časa svetovne vojne stopiti na stran Srbov in napovedati vojno osrednjim silam. Toda Grki besede niso držali in so gledali s prekrizanimi rokami, kako se umikajo Srbi iz svoje zemlje čez Albanijo. Kriv je bil temu predvsem kralj Konstantin, svak Viljema II. Šele 1918. so se Grki pod pritiskom antante odločili in napovedali vojno Bolgariji, Avstriji, Turčiji in Nemčiji. Srbe je grška nezanesljivost močno pekla, a na svetu je treba marsikaj pozabiti. Po svetovni vojni so se razmere med Srbi in Grki spet zboljšale in Ninčič je pričel z generalom Pangalosa pogajanja za prosto luko v Solunu. Podpisala se je leta 1925. pogodba, ki je dajala Jugoslaviji zelo velike pravice v pristanišču. Kos luke bi moral biti pod popolno oblastjo Jugoslavije, odtegnjen vsakemu nadzorstvu Grčije, na njem bi vladali jugoslovanski zakoni in sodile jugoslovanske sodnije. Tudi železnica do jugoslovanske meje bi bila v oblasti Jugoslovanov in železničarji bi morali znati na tej progji srbsko-hrvatski jezik.

Toda grški parlament ni hotel te pogodbe potrditi. Po padcu generala Pangalosa so označili Grki pogodbo za veleizdajalsko delo in jo kratkoma odklonili. Radi nje so hoteli postaviti Pangalosa celo pred sodišče. Zopet je nastala napetost med Grčijo in Jugoslavijo.

Potrebne žrtve.

Šele ko je prišel na državno krmilo v Grčiji iznova Venizelos, stari srbski zaveznik iz balkanskih vojen, so se pričela nova pogajanja in se pretekli mesec ugodno zaključila. Jugoslavija se je odpovedala popolni oblasti nad prosto luko v Solunu, sprejela nad njo vrhovno nadzorstvo grške države ter se zadovoljila s trgovskimi in carinskimi predpravicami.

Obenem sta sklenili obe državi prijateljstvo in si obljubili, da ne bosta v nobenem slučaju dvignili ena proti drugi orožja. Vojna med Jugoslavijo in Grčijo je torej za bodočnost izključena. Spori, ki utegnejo nastati

med Jugoslovani in Grki, se ne bodo odločevali z vojno, temveč predložili posebnemu razsodišču v mirno poravnano. V skrajnem slučaju naj razsodi in odloči spor Zveza narodov. Grki in Jugoslovani si obljublajo nadalje, da bodo ščitili mirovne pogodbe na Balkanu in gledali na to, da se ne spremenijo obstoječe državne meje. Če bi kdo hotel odtrgati Jugoslaviji kako deželo, bi se Grki temu uprli in stopili na stran Jugoslovanov. Isto pomoč obljublja seveda Grčiji Jugoslavija. Kakšna naj bo medsebojna podpora, v pogodbi ni povedano. Ali naj za slučaj nevarnosti nastopita obe državi tudi z oboroženo silo, ni rečeno. Gre torej samo za politično in diplomatsko pomoč, a ne za vojaško zavezništvo.

To je temeljna razlika med današnjo pogodbo in ono iz leta 1913. Za slučaj vojne ne more torej Jugoslavija računati na podporo Grkov. Gotova je le, da je Grki ne napadejo in da drže nevtralnost. Zavarovana je s tem na jugu pred presenečenji, čuti

PISMA IZ TUJINE.

Iz Avstralije.

Tukaj v daljni Avstraliji nas je raztrešenih mnogo »domačinov« iz Julijske Krajine. Pa ni nič prida tu v tej zaželjeni deželi. Zaslužki so slabi, ker je občutno pomanjkanje dela. Če bi bil vedel, kako se mu bo tu godilo, bi bil marsikdo od nas ostal rajši doma pri svoji družini. Šli smo čez veliko lužo, da bi kaj zaslužili, ker doma so bila zadnja leta slaba; tu pa niso slaba, ampak grenka. Edino za kar se moramo zahvaliti Bogu, je zdravje, ki ga nam deli v obilni meri.

Cleveland v Združenih državah.

Prosim, g. urednik, za majhen kotiček, da opišem, kako se imamo v tej obljubljeni deželi.

Delavske razmere niso sicer najbolj sijajne, vendar kdor hoče delati, dobi še vedno kakšno delo. Navadne plače neizurjenih delavcev so 4 dolarji na 8 ali 9 ur. Seveda odvisi največ od tega, kako je komu sreča mila. Naši ljudje so tukaj zaposleni najbolj v avtomobilskih tovarnah. Nekateri zaslužijo prav dobro, ker imajo akordno delo. Toda žal, delo ni stalno. Par mesecev morajo garati kakor črna živina, potem jih pa odslovijo. Človek je vedno na boljšem, če ima stalno delo, tudi če manj zasluži. Kar se bližajo volitve, se priporočata delavstvu obe stranki: republikanska in demokratična. »Mi bomo gledali, da boste zaposleni in da bo v deželi vladalo splošno blagostanje,« tako se glase obojestranske obljube. Ko so pa volitve končane, je končano tudi delavčevo blagostanje. Če pa pogledamo malo v svet, se ne smemo preveč pritoževati, ker smo gotovo še najbolj srečni.

Slovenci imamo tukaj v Clevelandu 4 slovenske fare. Naša farna cerkev Marije vnebovzete je bila za božič povečana in popravljena. Na sv.

se vsaj varno za hrbtom in že to je velika prednost te pogodbe. Iste obveznosti je vzela nase Jugoslavija nasproti Grčiji.

Grki niso hoteli vojnega zavezništva radi tega, ker so po težkih porazih in revolucijah zadnjih let izmučeni in izčrpani in potrebujejo za daljšo dobo brezpogojno mir. Venizelos je podpisal prijateljsko pogodbo z Mussolinijem, enako pripravlja s Turki, prijateljske vezi ga vežejo na Francoze in Angleže. Na vse strani torej mir! Potreben je počitek, da pride dežela zopet k močem.

Večkrat je navadno prijateljstvo mnogo boljše od vojnega zavezništva! Kaj pomaga pisana pogodba, če v slučaju nevarnosti ne drži, kakor se je pripetilo za časa svetovne vojne z Grki. Boljše manj obljub in besed, a zato več zanesljivosti in sigurnosti.

Pogodba med Jugoslavijo in Grčijo pomeni vsekakor eno jamstvo več za mir na Balkanu. Ena in druga država se čuti na mejah bolj varno in lahko posveti vse svoje sile notranji obnovi.

večer smo imeli polnočnico. Cerkev je bila nabito polna, kar trlo se je ljudi. Vendar pa jih je med nami mnogo, ki se bahajo s svojo nevero in pravijo: »Mi smo napredni, smo spregledali, ne tavamo v temi.« Pomilovanja vredni reveži, ki večinoma ves svoj zaslužek poženejo po grlu ali se pa vdajajo pohotnosti, ki premnože spravi v nesrečo.

V Pittsburgu je umrl znani slovenski zdravnik dr. Grahek. Bil je vrhovni zdravnik dveh največjih slovenskih podpornih organizacij in dveh hrvatskih. V zadnjih mesecih je pri nas bolezni hudo gospodarila. Cele družine so ležale bolne na influenci.

Kakor slišimo, se mnogo ljudi odpravlja od doma v Južno Ameriko. Oh, domovina, kako nutešeno hrepenim po tebi! Lepše so kraške skale kakor vsa lepota tujine.

Kanada.

Nekateri mislijo, da se v Kanadi cedi samo med in mleko in da je dolarjev kar na kupe. Zato priobčujemo pismo, ki nam ga je poslal prijatelj iz Kapuskasinga.

Najprvo se dopisnik huduje nad nekim poročevalcem v »Amerikanskem Slovencu«, ki piše, da je v Kanadi dobro in da so lepi zaslužki, potem nadaljuje: »Verjemite mi, da so tukaj zelo slabe razmere za delavce. Na tisoče in tisoče ljudi postopa brez dela in brez centa v žepu. In koliko so jih odpravili v domovino, ko niso mogli dobiti dela. Ljudje pa še vedno ne verjamejo in pravijo, da je to laž. Pa ni laž, ampak je bridka resnica. Srečen je tisti, ki ima stalno delo. Res zaslužijo nekateri dobro, toda žalibog, tisti bodo šli v prezgodnji grob. Ako ne bodo pustili pretežkega dela, bo pa delo nje pustilo in kaj jim bodo potem koristili tisti tisočaki? Kjer pa je dobro delo in dobra plača, so prvi na vrsti Angleži in Francozi, mi smo pa poslednji. Vsakemu svetujem, naj bo rajši doma.«

Okno v svet.

Konferenca v Pirotu.

V Pirotu, malem mestu na bolgarsko-jugoslovanski meji, so se zaključila pred kratkim važna pogajanja med odposlanci bolgarske in jugoslovanske vlade. Odnosaje med obema slovanskima narodoma so, kakor znano, silno motili oboroženi vpadi bolgarskih tolpa v jugoslovansko Makedonijo. Ti vpadi so se vršili po vojni več ko deset let in zastrupljali javno mnenje v obeh državah. Po umoru srbskega generala Kovačevića je leta 1927. jugoslovanska vlada zaprla mejo nasproti Bolgariji in prepovedala vsakemu Bolgaru vstop na jugoslovansko ozemlje. To je bila za Bolgare trda reč in mnogo je trpelo posebno obmejno bolgarsko prebivalstvo, ki ima zemljo tudi v Jugoslaviji. Sedaj se je spor končno poravnal, sestavila se je mešana bolgarsko-jugoslovanska komisija, ki bo čuvala nad varnostjo meja in reševala na mestu vse morebitne bodoče zapletljaje. Meja proti Bolgariji je odprta, promet spet svoboden.

V Sofiji so z uspehom zelo zadovoljni in, kakor beremo, se pričnejo v kratkem celo pogajanja za trgovsko pogodbo med Bolgarijo in Jugoslavijo. Na poslovilni gostiji v Pirotu je bolgarski polkovnik Popov izrazil upanje, da pride med bratskima narodoma v kratkem do pravega in trajnega prijateljstva.

Sestanek v Florenci.

Načelnik vlade se je sestal v torek 2. aprila z angleškim zunanjim ministrom Chamberlainom (Čemberlainom) v bližini Florence in se razgovarjal z njim eno uro. O čem sta razpravljala, ni znano. Na vsak način o političnih odnosajih med Italijo in Anglijo.

Manjšine na Češkem.

V češkem deželnem zboru je prišlo do hudih spopadov, ker je predsednik otvoril zasedanje samo v češkem in ne tudi v nemškem jeziku ter odgovarjal Nemcem po češko. Zastopniki nemške manjšine so tako razsajali, da se je morala seja prekiniti.

Amerikanci zidajo v Rusiji.

Da bi si opomogli iz stanovanjske bede, so Rusi povabili številne ameriške inženirje, naj pozidajo v Moskvi za pet milijonov šterlingov ali več ko 450 milijonov lir hiš. Dela se pričnejo ta mesec. V prihodnjih 5 letih mislijo potrositi za stanovanjska poslopja skoro 3000 milijonov lir. Od Amerikancev se hočejo naučiti Rusi najnaprednejšega in hitrega zidanja.

Bolgarski kralj Boris.

Bolgarski kralj se nahaja že delj časa na potovanju po Evropi. Vozi se pod tujim imenom, da se izogne tako uradnim sprejemom in različnim utrudljivim svečanostim. Pravijo, da pride sredi aprila v Prago, kjer ostane par dni in ga sprejme v svojem vladarskem gradu predsednik češko-

slovaške republike profesor Masaryk. Pri sprejemu bodo zraven tudi zunanji minister Beneš, načelnik vlade Udržal in načelnik glavnega stana general Syrov. Vidi se, da bodo razpravljali o važnih političnih zadevah. Češki državniki mislijo govoriti tudi o razmerju med Jugoslavijo in Bolgarijo in posredovati med Beogradom in Sofijo.

Bolgarske stiske.

Kakor vse premagane države mora plačevati tudi Bolgarija v letnih obrokih vojno odškodnino. Svota je za majhno državo precej visoka. Razdi lanskega potresa in drugih gospodarskih težav je prišla Bolgarija v zagate in naredila zato prošnjo na antanto, naj ji preloži dva obroka, ki zapadeta 1. aprila in 1. oktobra tega leta.

Ker prošnja ni še rešena, je odštela bolgarska vlada polovico aprilskega obroka in čaka potrpežljivo odločitve. Za medvojno politiko Ferdinanda bo delala še dolgo let pokoro.

Grandi potuje v Albanijo.

V prvi polovici aprila pojde državni podtajnik v zunanjem ministertvu Dino Grandi po nalogu Musolinija v Albanijo, da obišče v Tirani kralja Ahmeda Zogua. Njegov namen je utrditi še bolj odnose z Albanijo in pripraviti baje pot albanškega kralja v Rim.

Spor med Anglijo in Ameriko.

V Severni Ameriki je že več let vsak alkohol strogo zabranjen. Kogar zalotijo z vinom ali žganjem, ga brez pardona kaznujejo. Tihotapstvo v zlic temu bujno cvete, ker nosi silne dobičke. Te dni se je vozil mimo Amerike angleški parnik Imalone, ki je imel na krovu 2800 zabojev žganja. Ker se je stroj pokvaril se je parnik približal obali, in ameriška oblastva so hotela takoj zapleniti vsebino. Kapitan se je uprl in odplul brž na široko morje, zasledovan od policije. Srečal je na poti še eno policijsko ladjo intudi ta ga je pozvala, naj se preda, ker se bo sicer rabila sila. Ko ni slušal, so začeli grmeti topovi in ladja je dobila nič manj ko 100 strelov. Ameriška policija je prasketala tudi iz strojnice in pušk na angleško moštvo, in sicer tudi tedaj, ko se je ladja z žganjem potopila in so se mornarji gugali v rešilnih čolnih. Angleške častnike in mornarje so prepeljali zvezane v zapor in sedaj se je začela zanimati za zadevo vlada v Londonu. Kapitan potopljenega parnika pravi, da je bil to »najpodlejši in najbolj prostaški zločin, kar se jih je prigodilo po vojni na širokem morju«.

Vse kaže, da nastaja iz tega prav oster politični spor med Ameriko in Anglijo.

Rusija in Vatikan.

Kakor pišejo iz Moskve, misli sovjetska Rusija obnoviti prijaznost s katoliško Cerkvijo in imenovati pri Vatikanu diplomatskega zastopnika.

Ruske težave.

Kakor smo že poročali, je bogata Rusija vpeljala izkaznice za kruh. Delavci kupijo lahko kvečjemu 800, ostali meščani le 400 gramov na dan. Prebivalstvo je z mero nezadovoljno, ker je kruh poglavitna hrana Rusov. Sedaj je vlada vpeljala še izkaznice za sladkor in določila 5 funtov za osebo na mesec. Sami znaki resne gospodarske krize, ki jo preživljajo ruski komunisti.

Prusija in Vatikan.

Pruska vlada hoče urediti svoje odnose do katoliške cerkve in je v ta namen izdelala načrt konkordata ter ga poslala v Rim. Sedaj se vršijo s sv. stolico zaupna pogajanja, ki se najbrž srečno izidejo.

Ali veš?

Pravilno so odgovorili na stavljen vprašanja: Kavs Franc iz Čezsoče, Rustja Anton iz Ancija pri Rimu in Skrlj Alojzij, Lože.

1. Atila je bil kralj Hunov, ki so ropali in morili tudi po naših krajih. Umril je l. 453.

2. Glavno mesto Avstralije je Sydney (760.000 preb.) Gradijo pa v nožtranjosti novo glavno mesto z imenom Camberra.

3. Najboljše postrvi se dobe v Soči od Kobarida do njenega izvira. Te postrvi so nekdanj pošiljali ob petkih Francu Jožefu I. na Dunaj.

4. Voda zmrzne le v zgornjih plasteh, ker ledena skorja na vrhu brani stik mrzlega zraku s spodnjimi plastmi vode.

5. En kilogram slame je ravno tako težek ko en kilogram svinca.

Oderuh.

Ko mladi mož ni več vedel ne kod ne kam, gre k oderuhu.

»Dobro, izvrstno, mladi mož, 50 lir vam lahko posodim; plačljivo v šestih mesecih.« Tako je dejal človekoljubni oderuh ter šel za mizo, da izpolni dolžno pismo. Mladi mož je podpisal.

»Od 50 lir je treba seveda nekaj odbiti,« prične izposojevalec. »Pet za pisarniške stroške, pet za kolek in pet zastran rizika (negotovosti v povračilu). Ostane torej 35 lir.«

Kaj je hotel mladi mož? Denar je nujno rabil in podpisal je tudi že. »Potem,« je nadaljeval oderuh, »morate plačati še za provizijo. To znaša 10 lir.« Mladi mož je že hotel ugovarjati. Pa se je premislil. Sicer pa je itak že podpisal.

»Nadalje je treba pri izplačilu posojila vrniti prvi obrok in obresti; skupaj 26 lir 50 stotink.«

Mladi mož ni nič več videl ne slišal. K sebi je prišel šele tedaj, ko ga je oderuh osorno opozoril, naj mu izplača 1 liro petdeset, kolikor še manjka. K sreči je mladi mož še imel toliko pri sebi. Poparjen je šel in se obesil. Tako se mu je posrečilo, da je človekoljubnega oderuha osleparil za povračilo.

Kaj nam z dežele pišejo?

Bate.

Marsikatero človek zve, če kolovratni okrog in se mora ustaviti tu in tam. Slišal sem, da so v Batah zopet dobili organista in pevovodjo. Po skoro štiri letnem prestanku je zopet sprejel to službo vneti organist g. Lojze Radinja. Cerkev ima sedaj tudi nove, jako dobre orgle in cerkveno petje se sedaj glasi ubrano in veličastno. Ljudje so tega zelo veseli, ker radi slišijo lepo pesem. — Pravili so mi tudi, da letos o pustu niso imeli običajnega javnega plesa v Ravneh. Plesno norenje je torej ponehalo. Tako je prav! Danes niso časi za brezumno zapravljanje, zato občinam, kjer se ne pleše: vsa čast!

Iz Sežanščine.

V Sežani imamo nove cerkvene orgle. So prav temeljito popravljene. Precej je za to poskrbel občinski komisar. Če bi že ne bila prestara ta nova, bi povedali, da so orgle prvič za bučale pri božični polnočnici.

V sežanskih Danah smo imeli par »ohceti«. — Umrli je znana beračica Ana Bekar; po domače so jo klicali Pirovtcka.

Žaga.

Prav v kratkem času sta šli pri nas na boben dve najbolj premožni družini. To je naredilo na vse globok vtis.

Pri nas se močno govori, da bo g. komisar dobil denar za zgradbo cerkvice na hribčku nad našo vasjo. Farani mu bodo hvaležni.

Iz Sv. Križa Vipavskega.

Na veliki četrtek smo v Dobravljah pokopali vrlega, uglednega moža Antona Stoparja. Doživel je 73. leto, a ta leta so bila polna prizadevnega in uspešnega dela. Zelo mlad je izgubil očeta ter je postal s 16. letom že gospodar. Iz mlada se je uspešno prizadeval za izobrazbo in napredek v gospodarstvu in v panogah javnega življenja, kamor utegne poseči kmeč-

ki gospodar. Najbolj ga je pa odlikoval trden značaj, nepodkupljivo pošten kakor vaga, zakoreninjen v globoki krščanski veri in pobožnosti. Mnogo let je bil cerkveni ključar, pri občini izmed najbolj poštovanih podžupanov, pri domači posojilnici do konca zvest odbornik. Sodeloval je v prosvetnih društvih in pri cerkvenem petju. Bog daj rajnemu plačilo, nam pa značaje, kakršen je bil on.

Pliskovica.

Zanimivo je, da je bilo pri nas v zadnjih par letih le 16 rojstev. V južno Ameriko pa je šlo v štirih letih 60 mladih mož, mladeničev in deklet po boljši kruh. Dekleta in zidariji ter mizarji pišejo dobro.

Koncem februarja je umrla na sušici 18-letna Vinc. Vravec, hči domače babice. Pred dobrim letom je ista bolezen pobrala njenega očeta Alojzija, ki je bil občinski čuvaj.

To zimo je umrla tudi mala Florijana Žerjal, ki jo je splašeni junec tako preplašil, da je na ledu nesrečno padla.

To sta le dva smrtna slučaja v tej zimi, čeprav je v naši duhovniji kakih deset osemdesetletnikov.

Sv. Lucija ob Soči.

Velikonočne praznike smo imeli prav lepe: veličastna procesija, lepa razsvetljava, nebrot lučk in prelepo petje pevskega zbora je storilo, da je človek nehote pozabil na vse hudo. — V kratkem dobimo nove cerkvene orgle, večje in lepše kakor so bile one pred vojno. Vojna odškodnina pa ne bo zadostovala. Primanjkljaj bomo morali s prostovoljnimi prispevki pokriti. Upajmo, da bo vsak dober faran radevolje daroval za orgle, ki bodo v čast celi fari.

* * *

20. marca je umrla v Bači Kovačičeva Ivana poročena Prvanja, p. d. Tončevka. Zapustila je deset mladoletnih otrok. Bila je vseskozi vzorna

krščanska žena in skrbna gospodinja. — Dne 26. marca je pa umrl, tudi v Bači, Mrak Mohor, star 66 let. Bil je poštenjak, zaveden, odločen mož, skrben gospodar in dober vzgojitelj svojih otrok. N. p. v m.!

Kubed v Istri.

Prav razveselil nas je »Novi list«, ki je prišel za piruhe med nas.

Prvega marca je divjala pri nas huda burja, ki je odnesla dosti zemlje. Tudi dosti trt in sadnih dreves je olupila z nanašanjem grušča. Na naši cerkvi je naredila za 1000 lir škode. Na zvoniku je streho vzelo, na farovžu tudi. Pozivamo g. podesta, da poskrbi za popravo. Na praznik sv. Jožefa smo pokopali Andreja Škergata iz Kubeda št. 78. Vsi smo ga cenili in spoštovali! — Na veliko noč je naš pevski zbor še precej dobro pel, le škoda, da ni pevovodje.

Miren.

Praznike smo preživeli lepo. Cerkvene slovesnosti velike noči so pač take, da človeka popolnoma prerode. Tudi navada in res lepa navada naših fantov in mož, da vsako leto odpojejo v velikonočno jutro par lepih narodnih pesmi pred cerkvijo, naj bi se ohranila še nadalje. — Gotovo so bile v vasi tudi družine, kjer je vladala beda, toda temu je kriva, začasna brezposelnost naših čevljarjev, ki so odvisni le od dnevnega zaslužka. — Delo na polju je pričelo in naši kmetje čakajo le na semenski krompir, ki ga je naročila Zadrúžna zveza v Nemški Avstriji.

Čezsoča.

V našo lepo cerkev, po slogu podobno baziliki, smo dobili nove orgle. Izdelala jih je tvrdka Zitzmann iz Gorice. — Tudi pevski zbor imamo že dober.

Lipa na Krasu.

8. marca smo nesli k večnemu počitku mladeniča Leopolda Kavčiča. Osem dni poprej je še bil zdrav; nenadoma ga je pa pograbila pljučnica in bilo je po njem. Pri pogrebu je bilo vse polno domačih fantov in deklet. Bog daj rajniku mir!

Dr. Ivan Tavčar:

Cvetje v jeseni.

I.

(Dalje.)

Nekdaj je govorilo naše gorovje le o tem, kako sta se kočar Skalar in gruntar Kalar trgala zaradi male njivice, ki je bila last beračeva, po kateri pa je hotel bogatin vlačiti posekani les iz svojega gozda, ki je ležal ravno nad omenjeno njivico. Kalar, ki je bil z vso vasjo v sorodu, je imel torej vso vas na svoji strani. Imel pa je na svoji strani še različne odvetnike, ki so mu puščali denarnico, da je pravda več stala, nego sta bila nji-vica in gozd skupaj vredna. Skalar je vsled tega imel proti sebi vso vas in mnogo odvetnikov, ali vzlic temu je končno zmagal v pravdi.

Lehko si mislite, kakšno sovraštvo je nastalo med Kalarjem in Skalarjem. Bogatin je besnel in je bil — kakor pravimo — vedno pripravljen, revnemu kočarju »s sekirico dobro jutro voščiti«. Temno sem se spomnil, kako se je govorilo, da sta se v nekem robovju na Blegašu srečala; se spopadla, in da se je pri tem Kalar do smrti ponesrečil. Potem je bila dolga razprava in — če sem se prav spominjal — je bil Skalar za vse življenje obsojen v Gradiško.

Pri teh spominih sem spoznal Šimna Skalarja, s katerim sva v otroških letih ovce skupaj pasla, kateri je pa bil videti sedaj za najmanj trideset let starejši od mene.

Zopet je ječal: »Lemój, šestnajst let! In noben dan nisem videl ne Kolarjnika, ne Mladega in ne Starega vrha. Pošuil sem se ko kopriva — ej, huda je bila!«

Ko je nekaj časa molčal, je iztegnil

koščeno roko ter pokazal na kraj, kjer se je iz zelenega bukova kazal bel rob na bregu, ki ga obrača Blegaš proti Jelovemu brdu.

»Vid'š, tam za robom je bilo! Na ozki stezi me je srečal, sekiro je vzdignil in k meni je rinil. Ker pa je bilo deževalo, se mu je spodrsnilo. Truplo in sekira sta padla po skalovju navdol, in kakor je Bog v nebesih: jaz se ga z roko nisem doteknil! Vid'š, tako je umrl Kalar!«

Vprašam: »Kako, da so te obsodili?«

»Njegov brat je pričal. Skrit za grmovjem, je hotel videti, kako sem Kalarja pograbil in ga potisnil čez rob. Krivico mi je storil in šestnajst let mi je ukradel!«

Dosedaj Šimnova žena Luca, ni bila izpregovorila. Prejkone je bila v dvomih, ali naj me tika ali vika. — Pri nas so tiste dni imeli samo oženjeni pravico, da so jih vikali; če si vikal

Srpenica.

Tudi naša duhovnija je bila po 17. letih deležna milosti sv. misijona. Trajal je od 6. do 13. januarja. Kljub najhujšemu mrazu je obilo ljudi prihajalo. Slovesnost se je zaključila z velikansko procesijo. Zahvaljujemo se čč. gg. misionarjem z mirenskega Gradu za njih trud.

Štanjel na Krasu.

Na veliko soboto zvečer je začelo goreti v hiši znanega gostilničarja Filipa Hočevarja. Ker so bili ljudje v cerkvi pri vstajenju, so opazili ogenj šele ko je plamen švigal čez streho. Ko je začelo biti plat zvona, je ogenj objel že vse poslopje. Na pomoč so prišli tržaški in goiški ognjegasci. Rešili so le živino; vse drugo je zgorelo. Upamo, da bo zavarovalnica storila svojo dolžnost! — Pred nekaj časa smo popravljali občinske poti. Stalo je precej. Delovodja je celo iz Gorice prišel.

Log pod Mangartom.

Na velikonočni ponedeljek smo imeli zelo lepo slavnost. Preč. g. dekan bovški nam je ob asistenci drugih gospodov. blagoslovil nove zvozne. Lep pomladni popoldne je privabil iz Bovca in Rabeljina mnogo ljudstva. Prihodnji teden bodo pravi zadoneli.

Volče.

Nismo tega vajeni; dan za dnevom zvoni mrtvim. V dveh tednih kar pet mrličev. Je šele marec, pa že trinajst. Lani jih je umrlo celo leto le devetnajst. Zadnje dni so umrli: Marija Smrekar iz Volč št. 66. Marija Golja iz Čiginja št. 43. Katarina Andrejčič iz Volč št. 47 in Terezija Lužnik iz Volč št. 32. Pri Fonih (Volče št. 1) je umrl otrok Ludmila Fon. To je prvi, ki je umrl pri Fonih v zadnjih štiriindvajsetih letih naravne smrti. Po vojni je gospodinja iz št. 2 vtonila ob povodnji 1. 1921. pred par leti se je ponesrečil Jug Janez iz št. 3 z granato. Štiri družine so tam gori, pa trdni so vsi in zdravi.

neoženjenega, ti je štel to v zlo. Žalibog je tudi ta lepa navada v pogorju ponehala, in kmalu doživimo, da se bodo dekleta iz različnih far med seboj vikala!

Pa Luca se predolgo časa vendarle ni mogla krotiti. Imela je jokajoč. stepen glas, kakor ga ima zajec, če si ga slabo zadel. Povzdignila je ta glas.

»Toliko sem vekala,« je zastokala, in njene oči so v resnici bile podobne studencu, kadar izgubi v poletju vodo. »Toliko sem vekala, ko so mi moža odpeljali. Sosedje me niso pogledali, in če bi Presečnika ne bilo, bi bila vzela konec od lakote. Drugi me tako ni vzel na delo! Dobro leto potem je umrla Špelica — od stradanja! Toliko sem vekala!«

Pri nas ljudje ne jokajo, pri nas vse »veka«, tako otrok v zibelki, kakor žalujoči pri pogrebu. Zatorej je tudi Luca »vekala«, ko so ji moža vzeli in ko je umrlo otroče.

Črnič pri Gorici.

Izseljeniška statistika naše fare kaže, da se je od leta 1924, dalje izselilo 124 mladih delavnih moči. Večinoma so rojeni med 1. 1900. in 1910. Največ jih je odšlo za srečo v Argentino, le nekaj malega v Aleksandrijo, na Francosko in v Jugoslavijo. Sreča pa ni vsem mila tam v svetu. Marsikdo bi prišel rad zopet domov, a nima sredstev. Sliši se pa tudi o nekaterih, da so si prav dobro opomogli. Seveda so ti izjeme. Bog daj vsem srečo, zdravje, stalno delo, pa tudi pravo pamet!

Temnica.

Preden vam povemo kaj o naših novicah, moramo javiti da je ljudstvo prav veselo »Novega lista«. Vse, staro in mlado, ga rado bere.

V petek 29. marca je umrl 40 let stari posestnik Henrik Colja. Rajniku, ki zapušča vdovo s petimi otroci naj bo lahka zemljica!

Lipa.

»Novi list«, pozdravljen! To ti kličemo iz naše soseske. — Pri nas se je poročil Kavčič Rudolf z gospodično Marico Fakin iz Škrbine. Iz iste hiše se je poročila sestra Kavčič Rudolfa s posestnikom Andrejem Mozetičem iz Dornberga. Bog daj sreče obema paroma! — Umrl je blagi mladenič Kavčič Leopold, star 27 let. Naj počiva v miru!

Malovše pri Črničah.

Iz Severne Amerike sta prišla to zimo rojaka Alojzija Bavčar in Jožef Podgornik, da si v stari domovini poiščeta družici za življenje. Dne 16. marca sta dosegla svoj cilj in se za vedno zvezala, prvi z Alojzijo Faganel iz Šempasa, drugi z Marijo Besednjak iz Gojač. Vsi voščimo novima paroma srečno življenje v daljini Ameriki, kamor odpotujeta takoj po praznikih!

Pri nas smo se lotili zidanja zvonika, da damo naši cerkvi in celi vasi čednejše lice. Požrtvovalni va-

Pa tudi brez vekanja bi bil človek tej ženski verjel, da je veliko trpela pod božjim solncem. V teku tega trpljenja se je je oprijela bolezen, da je s suhim svojim obrazom migala neprestano semintja, kakor petelin na vrhu cerkvene strehe, kadar je dvojn na sapa v zraku. Ta uboga glava se je brez odloga kakor nihalo premikala od leve na desno in od desne na levo, prav kakor da bi hotela sproti zankavati kar je govorila z jokajočim in stepenim svojim glasom. Vse to je napravljalo vtisek smešnosti, ali ravno ta smešnost je nehote poviševala — če si nosil kaj človeškega srca v sebi — vtisek žalosti, katerega je bila v toliki meri prisojena materi Luci.

»Tako je umrla tudi Špelica! Pa še truzice mi niso hoteli napraviti v vasi! Morivci in ubijavci nismo imeli nobene pravice!«

Radoveden sem postal.

»Lemójte« — pa se je takoj popra-

ščani so z robotami pripravili potreben material, kamenje in pesek. občina je dovolila iz gozda potrebni les za ogrodje in zdaj že raste zvonik iz tal. Upamo, da bodo ob shodu sv. Lovrenca že zvonili novi zvonovi iz novega zvonika, ako nam naši Amerikanci pravočasno pošljejo obljubljene prispevke. Vsa čast podjetnim vaščanom. Dali so zgled, kaj zmore tudi v najslabših letinah sloga in navdušenje za olepšanje soseske.

Ravne pri Črničah.

Redki so slučaji, da umrjeta v enem tednu dva v eni hiši. Pri nas imamo še bolj žalosten in čuden slučaj. 18. marca smo pokopali starega gospodarja Franceta Peršiča iz h. št. 3, čez pet dni pa smo odnesli iz iste hiše še njegovo ženo Jožefo in njegovega brata, strica Andreja, ki sta oba isti dan umrla in imela tudi skupen pogreb. Vzela jih je influenza, pa tudi visoka starost je pridodala svoje. Naj počivajo v miru! Močno prizadetim preostalim naše sožalje!

Tolminske Gore.

Po hudi zimi je prišla zares prijetna pomlad. Še so po grapah in kotanjah ostanki snega, a ne motijo oživljajoče se narave. Kmet hiti izročati materi zemlji semena, poln upa in nad na božji blagoslov in dobro letino. Bog nam daj o pravem času dežja in dovolj solnca!

Huda zima ne bo zlepa pozabljena in škoda ne hitro popravljena. Tarnali so stari in bolehnji čez ta hudi mraz, a toplejši dnevi so marsikateriga preselili v večnost. Umrli so jih pa prav malo. Kam pridemo! — Premalo rodovitne zemlje imajo naše gore, zato jih sili veliko po svetu v Argentino, Francijo in druge kraje. Vsak teden gre kdo. Ni vsem potreba; je bolj nalezljiva bolezen to izseljevanje. Več skromnosti, pa je dovolj bogata Amerika doma. Naj bi vsak vse dobro premislil, preden se odloči po zlate zaklade, o katerih le sanja.

vila — »le moj, zdaj sem te spoznala! Brada ti raste, pa si vendar Kosmov! — Zjutraj je umrla, in povem ti, od stradanja! Na svetu je bila komaj tri leta. Pa nikjer nisem mogla dobiti desak, da bi jo spravila, kakor se spodobi človeku. Zvečer, ko se je luna prikazala za Goro, sem jo naložila v košek, s katerim smo vozili travo, če smo imeli kravo pri hiši. Takrat je sadje cvelo. Naložila in odpeljala sem jo po noči. Nekaj jablanovih vejic sem položila k nji, da je šla v cvetju od doma.«

Sedaj si predstavljajte to revo, ko je svojega mrtvega otroka v pozni noči vozila po slabih gorskih potih! Kdo naj vam, mestne gospe, verjame, da sploh veste, kaj je trpljenje na svetu? —

»Povedati ne morem, kako mi je bilo tisto noč. Tak pogreb, in nedolžen otrok, ki nikomur nič hudega storil ni! O Jezus! O Jezus!«

Dornberg.

Z velikim veseljem smo prejeli prvo številko »Novega lista«. Dolgo je bilo pričakovanje! — Za praznik sv. Jožefa smo imeli fantje, kakor že več let, tridnevne duhovne vaje in velikonočno spoved. Škoda, da ni mogel g. prof. Terčelj imeti govorov, ker je bil prehlajen. — Ob prazniku Marijinega oznanenja so pa dekleta imele tridnevne duhovne vaje, katere je tudi vodil nad vse požrtvovalni g. Terčelj. Popoldne je bil sprejem v Marijino družbo. Slovesnost obeh praznikov je povečala lepo cerkveno petje, katero je vodil že širom dežele znani g. Lojze Bratuž. Kakor piše »Novi list«, je tudi on premeščen v notranjost države. Težko ga bomo pogrešali. Bog mu daj plačilo za njegov trud! — V »Novem listu« smo čitali tudi o gospodarstvu; zlasti nas je zanimal članek o zmrzovanju trt. Kar se je do sedaj ugotovilo, je pri nas v vinogradih na severni strani zmrznila skoro polovica starih trt. Kjer so dobro obdelane in zasute, so bolj vzdržale. Solnčne lege so manj trpele in so pozeble le šibkejšje trte. Najbolj je pozebla žlahtnina.

Šmarje pri Kopru.

Zadnja zima je dokaj škodila tudi pri nas. 40 odstotkov trt je zmrznilo. Tudi oljčni nasadi so precej vničeni. Težko jih bo znova zasaditi, ker je treba za oljko po več let, preden kaj vrže.

Orehek pri Cerknem.

(Grozen zločin: sin ubil očeta.) — Orehek je tiha, neznana vasica v cerkljanskih hribih. Leži v mali kotlini med Cerknem in Bukovem in je od vseh strani precej nerodno dostopna. V nedeljo 17. marca se je pa v tej od sveta odrezani in zapuščeni vasi zgodil zločin, ki ni globoko pretresel samo domačinov, temveč ves okraj. Okrog 11. ure zvečer so zadoneli revolverski strelji iz male Arsinove kajže, ki leži osamljena nekoliko pod vasjo. Kaj se je bilo zgodilo? 24-letni Justin Kranjc je s 6. strelji iz samo-

kresa ubil svojega očeta, 61-letnega Matevža Kranjca, po domače Arsina. Med očetom, ki je bil pohabljen, in med sinom, ki ni bil nikoli nič prida in je bil navadno z doma, že dolgo niso vladali prijateljski odnošaji. V zadnjih mesecih so bili pa težki spori na dnevnem redu. Ko se je bil sin pred časom poročil, si je izposodil od očeta 2000 lir. Oče je sina večkrat opominjal, naj mu izposojeni denar vrne. To je rodilo seveda vedno znova prepire in je končno poglajalo groznega sina do sklepa, da ubije očeta, se na ta način odkriža dolga in pride še do očetovega premoženja. V oni usodni noči je potem svoj nečloveški naklep tudi izvršil. Najprvo je skušal svoje zverinsko dejanje prikriti. Orožnikom in preiskovalni komisiji je trdil, da sta očeta ubila dva ošemljena roparja, ki sta vdrla v hišo in hotela krasti. Vsled njegovega groznilnega pritiska so tudi ostali domači dali enake izpovedi. Končno se je pa preiskovalnim organom posrečilo izvleči iz morilčevega 12-letnega brata Franca resnico. Po daljšem obotavljanju je France povedal, da je v oni grozni noči prišel podivjani Justin iz svoje sobe v izbo, kjer sta na peči ležala oče in on. Potegnil je očeta s peči na sredo hiše in oddal na njega šest streliv. Ko je končal svoje grozno delo, se je oddaljil. Drugi dan so prišli orožniki in aretirali Justina, njegovo ženo in mlajšega brata Franca. Po večdnevni zaslišavanjih je France, kakor smo že povedali, priznal resnico, Justin pa še vedno taji.

Iz idrijskega kotla.**»Novi list«, pozdravljen!**

Idriščani smo z največjim veseljem segli po toliko pogrešanem slovenskem listu. Prva št. »N. L.« kaže jasno, da bo list kar najbolje urejevan in da bo poročal in obravnaval stvari, ki zanimajo vsakoogar. Naša dolžnost pa je, da ga razširimo do slednje hiše! Na delo torej!

mogla. Bila sem zapuščena ko zapuščena ptica po zimi. Leta so tekla, nato pa sem šla k cesarju.«

Vprašam: »Na Dunaj?«

»Tja, kjer je cesar. Dohtar« — tu je v moje veliko zadoščenje imenovala prijatelja Karla — »mi je vse lepo napisal in v posebnem listu je prosil vse kristjane, naj mi gredo na roko, ker ne govorim nemškega jezika. Nič mi ni računal in še nekaj za pot mi je dal. Hvala Bogu, da so še dobri ljudje na svetu!«

Na dolgo in široko mi je pripovedovala kako se je vozila na Dunaj, kako je ondi iskala cesarja, kako so ji vzeli prošnjo, da cesarja ni videla, da pa ji je ta vendarle pomilostil moža.

»Zdaj, zdaj imam moža.« je končala. »Obleko sem mu kupila, da se je napravil kakor vidiš.« Ponosno je misgala z glavo: »Ali ni čeden?« Čeden

Novi grobovi.

Predolgo bi bilo, ako bi poročali o vseh meščanih, ki so umrli v času, ko ni bilo časopisja. Zato se ozrimo le na zadnje bolj poznane osebe, ki so nas zapustile v tem času. — Pred dobrim mesecem je umrl g. Matija Koblenc, rudn. podur. v p. Bil je oče g. kaplana Franceta. — Sledil mu je rudn. podur. g. Anton Troha. — Dne 24. p. m. je umrl čevlj. mojster g. Ant. Bratuš in dne 31. p. m. je izdihnil rudn. vp. in posestnik g. Leopold Rejc. Bil je svoječasno načelnik kršč. gosp. društva, še vedno je sodeloval pri odboru Ljud. hranilnice in sploh je bil trden krščanski značaj. Med ljudstvom je bil splošno priljubljen. — Vsi umrli naj uživajo pokoj v Bogu, njihovim svojcem pa iskreno sožalje.

Prazniki.

Po dolgi, strašni zimi je bila vendar velika noč letos v najlepšem pomladnem dnevu. Kljub temu, da je zima pomorila vse polno rož, je bil božji grob kot običajno v Idriji nekaj krasnega. Vse je bilo v cvetju najrazličnejših vrst in barv. Božji grob so stražili naši vrlji gasilci in se potem kot častna straža udeležili procesije. Pri procesiji je svirala cerkvena godba, ki se je zlasti z lepo cerkveno skladbo izredno postavila. Pri procesijah bi bile sploh primerne izključno cerkvene skladbe. Zato je prav, da si godba prizadeva in se počasi izpopolnjuje tudi v tem oziru. Na praznik je vlč. msgr. daroval sv. mašo ob asistenci g. kateheta in bogoslovca g. Florjana Hvale. Na koru je bilo pa zopet nekaj novega. Peli so težko Perosijevo mašo, katera je zlasti v visokih tenorskih legah iako naporna. Toda vztrajni organist in krepki zbor sta obvladala vse težkoče ter podala težko skladbo jako pohvalno. Idriščani pa smo imeli zopet priliko slišati nekaj lepega, novega!

Širite „NOVI LIST“.

sicer ni bil, ker je nova obleka visela na njem kakor na plotu, a pritrtil sem, da je čeden.

Tiho je dodala: »Doma pa mu nimam kaj skuhati. Ni pšena, ni moke in drugega nič. Prvo noč bo moral v posteljo brez večerje.«

Obmolnila je ter me kimaje gledala od nog do glave. Nato je vprašala:

»Ali kaj prida zaslužiš?«

Videl sem, da je s strahom pričakovala mojega odgovora.

»Nekaj že.«

»Toliko, da lahko živiš?«

»Prav lahko!«

Sedaj je trepetala vsaka črta na upadlem obrazu, dokler ni polagoma iztisnila iz sebe, da bi jima kaj posodil in, pri ljubem Bogu! ne podaril. Kmalu smo bili edini, da jima posodim, da si bosta imela s čim kupiti

Nekaj časa je vzdihovala, nakar je še dostavila:

»Ali brez pogrebcev moja Špelica ni ostala. Ko jo pod Malenskim vrhom pripeljem do prvega ovinka v gozdu, pogledam na tratino pod seboj, pa ti jo primaha tam doli rjav in kosmat zajček. Kak streljaj od mene skoči na pot. Prav nič se ni bal mojega mrtvega otroka. Sredi pota séde, prav čudno maha z ušesi in si mane z nožico kuštravo glavo. Oči si briše, sem si mislila. Na vse to izgine v bukove, a povem ti, še trikrat je žival prekrižala pot; vselej je obsedela in si brisala gobček. In vidiš, Bog je poslal tega pogrebca, ker ni bilo ljudi! O Jezus, jaz sem kaj prestala tisto noč!«

Še mnogo sta mi potožila, ali Luca je potem vodila prvo besedo.

»Otroka sem pokopala, moža so imeli v Gradiški, fantič pa je moral v službo, ker ga doma preživiti nisem

Nove postavbe.

Hišni davek in vojna odškodnina.

Znan je odlok od 23. jan. 1928 št. 20, ki je oprostil vse nove hiše hišnega davka za 25 let. Davčni uradi so do danes vporabljali ta odlok samo za nove hiše, ki so jih lastniki zgradili iz lastnih sredstev. Te davčne dobrote po dodanašnji davčni praksi niso bile deležne hiše, ki so bile porušene ali poškodovane po vojni in obnovljene na račun vojne odškodnine s pomočjo države. Za te hiše je bil po mnenju davčnih uradov merodajen odlok od 18. aprila 1920 (ali pa odlok od 30. avg. 1925), ki je dovolil davčno prostost za »vojnoodškodninske« hiše le za dobo petih let. Vojni oškodovanci dobro vedo, da so morali po preteku petih let, ko je bila hiša obnovljena, plačati hišni davek. Te davčne prakse ni mogla preprečiti tudi rzsodba št. 60962, ki jo je izrekla osrednja davčna komisija dne 5. januarja 1927. Z omenjeno rzsodbo je osrednja davčna komisija namreč proglasila načelo, da so tudi »vojnoodškodninske« hiše oproščene hišnega davka za dobo 25. in ne 5. let, kakor so delale davkarije. To svojo rzsodbo je osrednja komisija utemeljila s tem, da je ravno v deželah, ki so bile po vojni porušene, največja potreba po novih hišah. Vendar so tudi po tej rzsodbi ostale davkarije pri svoji praksi. In tudi osrednja davčna komisija je v svojih poznejših rzsodbah spremenila svoje mnenje in je spet odrekla »vojnoodškodninskim« hišam pravico do 25-letne oprostitve hišnega davka.

Odlok od 23. jan. 1929 št. 20 pa je precej jasen in po njem naj bi bile deležne omenjene davčne dobrote tudi »vojnoodškodninske« hiše. Toda vzlic odloku so ostale davkarije trdovratne pri svojem starem stališču in so še naprej obdavčevale hiše vojnih oškodovancev po preteku 5. let od obnove. Zato je bilo potrebno doseči jasno izjavo finančnega mi-

nistrstva. To delo je izvršil državni stavbinski sindakat. Na predmetno vprašanje omenjenega sindakata je finančno ministrstvo odgovorilo: »25-letne oprostitve hišnega davka in doklad na hišni davek so deležne tudi stanovanjske hiše, ki so bile poškodovane ali porušene po vojni in ki so bile popravljene ali obnovljene z vojno odškodnino, ki jo je izplačala država. Oprostitve na krajšo dobo, ki so jih dovolili drugi zakoni, je treba smatrati za podaljšane na dobo 25. let.« Načelni odgovor ministrstva je jasen. V smislu tega odgovora bodo odslej oproščene hišnega davka za 25 let tudi »vojnoodškodninske« hiše. To veselo vest za vojne oškodovance smo povzeli po italijanskih časopisih. Kako se bo to načelo oprostitve dejansko izvršilo, ne vemo. Poizkusili smo dobiti zanesljiva pojasnila o tem vprašanju pri goriškem davčnem uradu, toda tam so nam izjavili, da niso še dobili nobenih izvršilnih navodil o tem predmetu od ministrstva. Zato bomo o dejanski izvršitvi omenjene davčne dobrote za vojne oškodovance poročali ob drugi priliki.

Davčne olajšave.

Z odlokom-zakonom od 10. avgusta 1929 št. 2260 so bile dovoljene znatne davčne olajšave industrijskim podjetjem v Trstu, Tržiču in v Nabrežini, ki se ustanovijo do 31. decembra 1936. Istih davčnih olajšav bodo deležna tudi že obstoječa industrijska podjetja, ako izvedejo izpremembe in v kolikor se povečajo. Dovoljene davčne olajšave so navedene v zakonu 8. julija 1904 št. 351, ki je bil izdan v korist mesta Neapelja. Prizadejti naj imenovani zakon pregledajo.

Vojna odškodnina in javna bitja.

Člen 3. kr. odloka-zakona od 6. dec. 1928 št. 2701 (priobčen v G. U. 12. dec.) odreja, da morajo javna bitja izvršiti vsa obnovitvena dela tekom dveh let, ko jim je pristojni vojnoodškodninski urad izdal tozadevno dovoljenje. Za javna bitja, ki jim je bilo že izdano obnovitveno dovoljenje do 12. dec., teče dvoletna doba od 12. de-

cembra 1928 dalje. Ta določba je važna za občine in cerkve. Če se v tem roku obnovitvena dela ne izvršijo, izgubijo javna bitja pravico do vojne odškodnine, v kolikor niso dela izvršila.

Vozovi morajo biti zaznamovani.

Goriški prefekt poziva v neki svoji okrožnici obč. načelnike, naj poskrbijo, da se čimprej natančno izvede člen 40. kr. odloka-zakona 2. dec. 1928 št. 3179, ki predpisuje tole:

Vozovi za vprego morajo imeti tablico iz kovine. Na tej tablici mora biti natančno označeno: ime in priimek lastnika voza, ali na naziv tvrde ke in občine, v kateri lastnik biva. Vsi vozovi za vprego kakor tudi vsi vozovi s strojnim pogonom, ki se rabijo za prevažanje blaga, morajo imeti na isti tablici ali pa na posebni tablici, zapisano težo praznega voza in težo, ki jo voz prenese.

Obe teži voza morata biti overovljeni pod nadzorstvom prefektore od županstva, kar naj bo tudi razvidno iz tablice. Za overovljenje obeh tež mora lastnik plačati županstvu 2 liri.

O naborih.

Odlok-zakon od 3. avgusta 1928. št. 1922 pooblašča vojnega ministra, da lahko odredi v sporazumu z ministrom mornarice, da se vpišejo naborniki, ki so bili rojeni v prvih dneh leta v seznam naborikov predidodega leta. Ta zakon je bil izdan predvsem radi tega, da se odstrani razvada, ki je v mnogih občinah posebno južne Italije precej vkoreninjena, da se rojstvo otrok, ki so bili rojeni koncem leta, naznani šele prve dni prihodnjega leta. S tem so hoteli starši doseči, da so bili njihovi sinovi pozvani eno leto pozneje pod orožje. Po tem zakonu je postalo to nemogoče.

Važno za kolesarje.

Člen 54. kr. odloka-zakona od 2. dec. 1928 št. 3179 prepoveduje kolesarjem vožnjo po cestah in javnih trgih s kolesi, ki imajo krmilo za tekme. Do 31. decembra 1929 morajo kolesarji krmilo pri kolesu spremeniti,

živeža na Malenskem vrhu in da si potem tudi kravo kupita, brez katere jima ni bilo izhajati.

Res smo nato pri Posevčniku na Malenskem vrhu nakupili moke in drugih potrebščin. Trgovec pa nam je pridal vrečico, katero smo napolnili in katero je potem ves srečen nosil Skalarjev Šimen.

Pri odhodu je Posevčnik omenjal, da je vsa vas v ognju in da bi morda ne kazalo, da bi se danes vračala domov.

Pa smo jo le odrinili proti Jelovemu brdu, kjer je bilo splošno mnenje, da »morivec« ne sme v vas.

Približali smo se prvim hišam.

Čuli smo vpitje in opazili, da so ljudje vihteli kole in vile. Razlegal se je krik: »Živ ne pride v vas! Če je oni pod zemljo, naj gre ta za njim!« V prvi vrsti je divjal Kalar, ki je v rokah nosil zakrivljene gnojne vile. Tudi

nekaj žensk je kričalo vmes, in še celo otročaji so tiščali količke v slabotnih rokah.

Ta dva sta obstala in od groze skoraj okamenela. »Moli, Luca!« je zajčal Šimen. Krčevito je tiščal vrečico k sebi, snel črni svoj slamniček z glave, z desnico pa pričel delati velike križe čez potno čelo.

Zadonela je veličastna molitev o Kristovem trpljenju, in stepeni in jokajoči glas kimajoče Luce je presegal vpitje množice. — Kakor veste, nisem bil nikdar posebno vnet za molitev, ali ta prilika me je preobvladala in razoglav sem korakal za onima, ki sta v silnih stiskah iskala pomoči pri Njem, ki je nekaj trpel za solzni naš svet. Že smo dospeli do sovražne tolpe. Za Blegašem je solnce zatonilo in senca je legala po krajini. Kakor jok je bil čuti Luce skrhani glas: »ki je za nas krvavo bičan bil, ki je za nas s trnjem kronan bil, ki je za nas

križan bil.« Presunilo me je tako, da sem skoraj videl, kakor bi stopal s trnjem ovenčani in krvavo prebičani Odrešenik s svojim križem pred nami. In ta dva sta nosila križ ž Njim!

Ljudstvo je obmolnilo. Že je nekaj količev odletelo v stran. Matere so pograbile po otrocih in tudi možje so izginjali. Zadnji je odstopil še Kalar, vile je treščil na tlak pred hlevom.

V hipu ni bilo videti žive duše več. Ostal sem sam sredi vasi. Onadva pa sta odkorakala proti svoji podrti koči, in še iz dalje se je čul stepeni in jokajoči glas Luce: »ki je za nas križan bil.« —

Tako sem prišel tisti večer na Jelovo brdo.

(Dalje.)

ŠIRITE „NOVI LIST“.

Kaj se sliši po svetu.

Kitajski cesar in njegovi zdravniki.

Kitajski cesar je vprašal nekoč Francoza, kako so plačani zdravniki na francoskem dvoru. Odgovoril mu je, da imajo stalno letno plačo in veliko nagrado, ko kateri član kraljeve hiše oboli in potrebuje njihove pomoči.

»Meni se zdi,« pravi cesar, »da je ta metoda popolnoma zgrešena. Jaz bi nikdar tako ne ravnal s svojimi zdravniki. Jaz, vidite, jih dnevno dobro plačujem; kakor hitro pa obolim, jim odtegnem plačo, dokler ne ozdravim. In pravim Vam, da moja bolezen nikoli dolgo ne traja.«

Prerok vesoljnega potopa.

V Belgradu se je pojavil neki Maksimiljan Stevič, ki trdi, da se mu je prikazal nadangel Mihael in mu naročil, naj oznanjuje človeštvu novo vero. Sredi ulice je ravno razlagal delavcem svoj nauk, ko ga orožnik potrepilje po rami in pelje na policijo. »Kaj delate tukaj?« — »Prišel sem v Belgrad po nadnaravnem naročilu. Bog mi je ukazal, naj oznanjam njegovo besedo in svarim ljudi pred grehom. Dve leti sem živel v gozdovih, kjer se mi je pokazal nadangel Mihael. Ako človeštvo ne pusti svoje pokvarjenosti, pride kmalu vesoljni potop.« — Policija ga je odpravila v pristojno občino.

Srečne ženske.

Ko te bo pot zanesla na avstralske otoke v kako polinezijsko vas, boš videla ženske po cele dneve čepeti pred kočami ter klepetati ali pa se lišpati. Kako ne bi, ko jim pa ni treba skrbeti ne za kuhinjo, ne za pranje, ne za čiščenje, ne za otroke. Ko se vrne mož z lova, zagrebe žena kos divjačine v žerjavico in kosilo je gotovo. Po kosilu ni treba posode pomivati, ker mož rabi za krožnik kar velike palmovne liste, mesto vilic roke, za nož pa usta. Pijejo iz lupine kokosovih orehov. Perila ni treba prati, ker nosijo le usnjen predpasnik. Obleke ne šivati, ker so brez nje. Tudi v koči ni treba pometati, ker so med koli v tleh take špranji, da gre vsa nesnaga skozi nje. Z otroci se pa tudi ni treba dosti ukvarjati, ker ti komaj shodijo in že skrbijo sami zase. Kar tja dol, katera ima veselje in se ji malo zljubi delati.

Grozne številke.

Po podatkih policije je bilo lansko leto v Združenih državah 12 tisoč oseb ubitih, okrog 75 tisoč pa ranjenih od zločinske roke. Na stotisoč oseb pride nad 10 ubojstev na leto. Od leta 1900. se je število zločinov podvojilo. Podvig blagostanja in napredek zgolj umstvene izobrazbe očitno ne vplivata blažilno, če prizanjkuje prave srčne vzgoje, temelječe v krščanskih načelih.

»Dragi bratje in bratrance!«

Rajni cesar Franc Jožef je dosti dal na kronane glave. Če je komu svojih kolegov pisal, ga je zmeraj nazival

z »Dragi brat in bratranec«. Pa tudi pri kronanih glavah je delal razlike. Ni gledal na to, če je vladar gospodar močne sile; da je le bil strumen soldat, pa je bil Francu Jožefu »najdražji brat in bratranec«. Zato je tudi majhnega vladarja Nikito s Črnegore rad imel. Z angleškim Edvardom VII. pa se nista nič kaj botala, ker se je angleški vladar po meščansko nosil. Belgijski Leopold mu je bil s prva ljub. Ko je pa ob neki priložnosti prišel na Dunaj, jo je položil. Šel je v dvorno opero v uniformi avstrijskega generala. Na suknji zadaj pa je imel — oj, greha smrtnega — namesto štirih svetlih knofov le dva. Cesar Franc Jožef, soldat do mozga, je to zvedel in gorko prijateljstvo do Belgije se je zastran tistih dveh knofov ohladilo.

Križ je pa šele bil, ko je Napoleon III. zasedel francoski prestol. Niti najbolj pereči politični vzroki niso mogli starega cesarja prepričati, da je prav, če tudi Napoleona III. tako naziva kot ostale vladarje. Franc Jožef ga ni hotel priznati za sebi enakega. Udal se je le toliko, da mu je dal naslov »Mon cher cousin« (moj dragi bratranec), z »bratom« pa ni bilo nič.

Lepa hvaležnost.

Angleška vladarska hiša še danes izplačuje nekemu Juriju Pendvelli

vsako leto po 100 funtov šterlingov.

V starih arhivih so našli: Ko je moral kralj Karl II. l. 1651. bežati pred revolucionarnim Cromvellom, je praded tega Pendvella dal ubežnemu kralju strehe in večerje. Za hvaležnost je kralj obljubil, da bo Anglija odtedaj naprej vsem njegovim potomcem izplačevala vsako leto omenjeno svoto. — Angleški vladarji še danes, po skoraj 300 letih, drže svoje obljubo.

Velikanski dobitki mrtveca.

Na francoski Rivieri se je prikazal v nekem igrišču debel rdeč gospod, sedel k zeleni mizi in stavil tisočak. Dobil je igro, a pustil denar na mizi za prihodnjo stavo. Pri tem je naslonil glavo v dlani in se ni premaknil. Pri drugi igri je spet dobil. Zopet je pustil denar na mizi in iznova dobil. Tako je šlo naprej in sreča je hotela, da je nepremakljivi mož neprestano dobival. V kratkem je zaslužil pol milijona frankov. Neka dama se mu je tedaj približala in se dotaknila njegove roke, a strašno zavpila in odskočila. Mož je bil mrtev. Zadel ga je bila srčna kap, morda od prevelikega veselja. Ravnateljstvo igralnice je spravilo denar in odstranilo mrliča. Sedaj se vrši pravda, ker dobitkov ne marajo izplačati dedičem, češ, da mrlič ne more igrati in so bile njegove stave neveljavne. Odvetnik mlade vdove in hčerke upa, da kljub temu zmaga, ker ni mogoče določiti trenutka, ko je pokojnika zadel kap.

Pisani kamenčki.

Gumij ali kavčug je ena najkoristnejših tvarin, kar jih danes pozna človeštvo. Kemiki v vseh delih sveta se trudijo, da bi izumili umetni gumij in do neke mere se jim je to že posrečilo. Danes rabimo gumij na 30.000 različnih načinov.

* * *

V japonskih ljudskih šolah učijo otroke pisati z desnico in levico.

* * *

Najmanjše človeško pleme živi na Aldamanskem otočju v bližini Burme v Bengalskem zalivu. Povprečna velikost Aldamančanov je komaj nekaj nad en meter.

* * *

O čem se ljudje največ pogovarjajo? Neki Američan iz Columbusa v državi Ohio, ki je ob strani poslušal 500 razgovorov na cestnih križiščih, v gledališčih v brivnicah, na postajah itd. odgovarja na to vprašanje: 40% razgovorov med moškimi je o kruhoborstvu, 15% o sportu in drugih razvedrilih, 12% pa tvori obrekovanje bližnjika. — Ženske: 22% vseh njihovih razgovorov vzamejo pomenki o moških, 19% pomenki o obleki in modi v občini in 15% opravljanje drugih žensk.

* * *

Najkrajša vojna v zgodovini je bila tista, ki jo je bil napovedal zanzibarski sultan Veliki Britaniji leta 1893. Trajala je štirideset minut.

Babilonski kralj Nebuhadnezar, ki nam je poznan iz sv. pisma, ker je porušil Jeruzalem, je v vojni s Feničani oblegal njihovo obmorsko mesto Tyrus neprestano skozi trinajst let (od 585 do 572 pred Kr.). To je najdaljše obleganje, ki nam ga omenja zgodovina.

* * *

Srednja debelost kože povodnega konja znaša pet centimetrov. Za usnjate rokavice in za vezavo knjig bi ne bila torej ravno pripravna

* * *

V nekaterih okrajih na Kitajskem mora biti vsak vaščan ali meščan odgovoren za dejanja desetih najbližjih sosedov. Deset jih mora iti pred sodišče če eden med njimi stori zločin in za zlo dejanje nepridiprava mora potem trpeti vsa desetorica.

* * *

Za časa njenega odkritja so bile steklenice v Ameriki nazarensko drage da so jih v oporokah omenjali kakor dragocenosti.

* * *

Riba počiva tedaj, ko obrnjena proti toku vode miruje. Naravoslovci pravijo, da riba lažje diha, če je tako obrnjena. Saj veste kaj ne, da riba diha s škrgami in črpa iz vode tisti zrak, ki je v njej raztopljen. V prekuhani vodi, iz katerega je vročina izgnala zrak, riba kmalu utone.

Za umnega gospodarja.

Važno za živinorejce!

Doznali smo, da misli Pokrajinski gospodarski svet v kratkem nakupiti nekoliko čistokrvnih bikov belanske in rjavosive švicarse pasme, ki naj bi služila za izboljšanje govedoreje na Goriškem. Pokrajinski gospodarski svet olajša živinorejcem nabavo plemenjakov s tem, da prevzame del nakupne cene in vse druge z nakupom spojene stroške. Kdor si želi nabaviti enega ali več bikov, naj se prijavi do 12. aprila za prevzem plemenjakov pri pokrajinskem živinorejškem nadzorniku v Gorici, via Trieste št. 43, kjer dobi tudi vsa pojasnila. Naročniki morajo plačati primerno varščino, ki se bo odračunala pri prevzemu bikov.

Mraz in vino

V marsikateri kleti je v letošnjem bridkem mrazu vino hudo trpelo. Nekoliko sodov vina je celo zmrznilo in se razpočilo. Marsikateremu vinu se še sedaj poznajo posledice mrazu: vino je motno ali pa ima nek čuden prazen okus, okus po mrazu.

Kot je splošno znano, je vino mešanica vode, alkohola in različnih raztopljenih soli, kislin, beljakovin in drugih navadno trdih snovi. Voda zmrzne pri 0° C (nič stopinj Celzija), alkohol pa ne zmrzne niti pri najnižjih stopinjah, temveč postane komaj pri 90 stopinjah pod ničlo nekoliko bolj gost, oljnat.

Iz tega sledi, da bo vino temprej zmrznilo, čim več bo vsebovalo vode in čimmanj alkohola: čimbolj šibko je vino tem prej zmrzne. To nam jasno kaže tudi naslednji pregled: vino s stopinjami

alkohola	zmrzne pri stopinjah pod ničlo
3.6	2.7
7	3
10.7	4.4
11.8	5.2
13.1	5.7
15.2	6.9
20.7	10.1

Čim se toplota v kleti bliža ničli ali pa pade še pod ničlo, kot je bilo letos okoli pusta, postaja vino vedno bolj motno, kar izvira od tod, da postajajo različne soli neraztopljive in se spuste proti dnu sode. Vsled tega dobi vino neki prazen in kiselnat okus, ki se ne popravi, četudi se toplota zopet dvigne. Zato pa je treba premrzjeno vino popraviti, in sicer:

Prazen okus (okus po mrazu) popravimo z eponitom. Na vsakih 100 litrov vina vzamemo 50 gramov eponita (najbolji je Weineponit).

Motno vino je treba čistiti. Najbolje čistilo je znani francoski prah Juliene (Žiljen), katerega vzamemo na vsak hl po 15 gramov. Iz prahu in nekoliko vode napravimo redek močnik, kateremu prilijemo 2—5 l vina ter vse skupaj dobro stepemo, kot gošpodinja tepe jajca. Nato zlijemo

vse skupaj v sod, dobro premešamo in potem lahko pustimo vino pri miru do prvega rednega pretakanja. Juliene je izborno čistilo.

Tako popravljenemu vinu zelo koristi dodatek *citronove kisline*, in sicer okoli 50 gramov na hl.

Torej ni treba obupati onim, katerim je mraz vino nekoliko izpridil.

Sol za živino.

Sol za živino je navadna sol, ki pa je radi tega, da je neuporabna za soljenje človeških hranil, denaturirana z gotovo količino grenkih in železo vsebujočih snovi. Kakor znano, je v naši državi sol državni monopol. Zato se pa uporaba te soli za soljenje človeških hranil smatra kot prestop, ki se v smislu zakona od 16. junija 1865, številka 2397 kaznuje. Pozor, torej!

Ker večina naših kmetovalcev ne ve, koliko soli naj se poklada dnevno živini, navajamo tu količine, ki živini dnevno zadostujejo: živinske soli se daje molznim kravam 26—30 gr, mladji živini 10—20 gr, delovni živini 30 do 40 gr, ovcam 2—4 gr in prešičem 3—10 gr dnevno. Kdor daje živini več soli, ta ne zametuje samo brezpotrebno soli, ampak živini tudi škodi. Lahko se tudi zgodi, da živina vsled prevelikega zavžitja soli pogine, kar se je v naši deželi tudi že zgodilo.

Goriški sadni trg v l. 1928.

V letu 1928. je bilo prodanih na goriškem trgu

črešenj	19754 kv. za L.	4.535.338
hrušk	3742 kv. za L.	596.794
jabolk	4621 kv. za L.	561.745
breskev	1917 kv. za L.	509.191
marelic	527 kv. za L.	158.294
češpelj	1881 kv. za L.	174.755
oluplj. češpelj	1400 kv. za L.	1.050.000
sliv	508 kv. za L.	71.888

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 6: Več ovc mi oboli na parkljih, ki začnejo od zadaj gniti. Ko en parkelj ozdravi, pa začne parkelj na drugi nogi gniti. Kakšna je ta bolezen in kako jo zdraviti?

Odgovor: Ne da bi si ogledali bolne živali, nam je težko povedati, katera je ta bolezen. Glede zdravljenja te bolezni pa mislimo, da bi največ pomagalo večkratno razkuženje rane z dvoodstotno raztopino lizola v vodi. Obbolele parklje bi morali obvezati s čisto cunjjo, da bi si ovce pri hoji rane ne okužile in povečale.

Vprašanje št. 7: Nameravam napraviti matičnjak divjih trt. Kje bi dobil še deviške ameriške trte, ker so se naše zemlji že popolnoma privadile. Če bi jih kdo naročil iz Amerike, se mu bi pridružil in jih naročil majhno količino.

Odgovor: Vprašanje ni tako enostavno, kot si predstavljate. Iz Ameri-

renklodov	187 kv. za L.	54.648
smokev svežih	988 kv. za L.	95.530
grozdja	1793 kv. za L.	302.860
kostanja	1410 kv. za L.	155.250

Srednja cena črešenj je bila L. 2.30, hrušk L. 1.50, jabolk L. 1.20, breskev L. 2.70, marelic L. 3.—, češpelj L. 0.90, oluplj. češpelj L. 7.50 za kg.

V celoti je bilo prodanega na goriškem trgu sadja in zelenjave 61.668 kvintalov za 10¹/₄ milijona lir.

Če primerjamo lanske številke z onimi iz let 1926. in 1927., ugotovimo, da je lanska suša vplivala zelo kvarno na količino pridelka, ugodno pa na razvoj cene. Iz številke ugotovimo predvsem važnost črešenj za naše gošpodarstvo. Glede količine in vrednosti zavzemajo črešnje prvo mesto. So pač črešnje prvi sad v letu, ki je mnogo iskan, posebno na trgih Srednje Evrope, pa tudi za obrt kandirane ali osladkorjenega sadja.

Česnika kokošim!

Česnik je zelo zdrav za ljudi, a tudi za živali ni škodljiv, in posebej še za kokoši. Česnik vpliva zelo ugodno na dihalo in proti črvom. Ni potreba mešati česnika vsaki dan med kokošjo krmo. Če ga primešamo vsaki teden enkrat, zadostuje popolnoma.

Vinarske zadruge v provinci Bocen.

V provinci Bocen (Zgornje Poadižje) je 17 vinarskih zadrug. Prva je bila ustanovljena l. 1893., ostale do l. 1908., najmlajša je iz leta 1925. Najmanjša zadruga ima 26 članov, ki oddaja letno v zadržno klet 2700 hl vina, največja ima 306 članov in 22.500 hl vina.

In pri nas? V celi Julijski Krajini imamo komaj 4 vinarske zadruge in še teh le ena prevzema od svojih članov grozdje in ga sama spreminja v vino. V Poadižju pa je oddajanje grozdja že v pravilih.

ke ne morete dobiti takih trt, kakor jih želite. Vse ameriške podlage, kot jih rabimo za požlahtnjenje z evropskimi trtami, so vzgojena iz semena, to je iz grozdnih pelk od ameriških divjih trt. Take pelke sejejo v posebnih odbiralnih-seleksijskih zavodih. Iz pelk dobe divjake z najrazličnejšimi lastnostmi. Malovredne divjake uničijo, »nadebudnejše« pa opazujejo skozi leta in leta in če so se posebno izkazali, jih izroče prometu. Tako vzgojen divjak, žalibog pri nas še zelo malo znan, a izboren, je podlaga Kober 5 BB, katerega Vam toplo priporočamo, ker se pri nas prav dobro obnaša v vsaki zemlji. Kober je bil poročevalec za vinogradništvo pri bivšem avstrijskem ministertvu in se peča z vzgojo trtnih divjakov že skozi desetletja. Imenovane divjake dobite pri Kmetijskem uradu v Gorici (Cattedra ambulante, Gorizia, via Trieste 43).

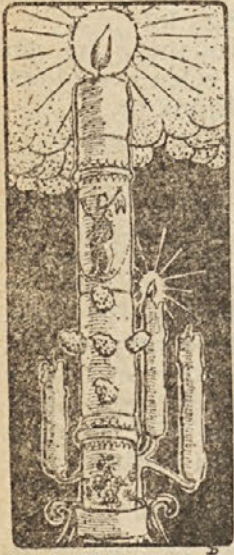
L. Tolstoj:

Velikonočna sveča.

Slišali ste, da je bilo rečeno: »Oko za oko in zob za zob.«

Jaz pa vam pravim, da se hudobnežu ne upirajte.

(Matevž, V. 38-39.)

Bilo je v času gospodov. Nekateri so bili dobri, drugi slabi. Nekateri niso pozabili na uro smrti in so se bali Boga. Imeli so usmiljenje z ljudmi. Drugi so pa bili pravi psi. Najslabši med vsemi gospodarji pa so bili tisti, ki so bili prej sužnji in so se dvignili iz blata ter postali gospodarji. Ti posebno so grenili življenje ubogim ljudem.

Na nekem gosposkem posestvu je bil oskrbnik. Kmetje so morali delati mnogo izredne tlake. Zemlja je bila obširna in dobra; delali so potoki, travniki in gozdovi. Dosti je bilo za vse, za gospoda in za kmete, toda lastnik je vzel za oskrbnika nekega služabnika z nekega drugega svojega posestva.

Oskrbnik si je kmalu prisvojil svojo oblast in je z vso svojo težo pritiskal na rame kmetov. Tudi on je imel družino: ženo in dve omoženi hčerki. Nakopičil je že toliko denarja, da bi lahko živel, in sicer živel brez greha. Bil pa je nenasiten in utrjen v slabem. Začel je s tem, da je kmetom nalagal dneve dodatne tlake. Dal je zgraditi opekarno, poslal vse na delo, može in žene, in prodajal opeko.

Kmetje so šli v Moskvo in se pritožili pri gospodarju, toda nič jim ni pomagalo. Zavrnil jih je in pustil, da je oskrbnik še nadalje delal po svoje.

Ta pa je zvedel, da so se kmetje pritožili, in se je hotel maščevati; tako je življenje kmetov postalo še slabše. Med njimi so bili izdajalci, ki so ovajali svoje tovariše; in vsi so poskušali si medsebojno škodovati.

Tedaj je zavladalo nesoglasje in gospodarjeva jeza je narasla. Položaj se je vedno bolj slabšal; prišlo je tako daleč, da so se oskrbnika vsi bali kot kake divje zveri. Ko je koračil skozi vas, se ga je vse ogibalo kot volka; vsi so se skrivali kamorkoli, samo da so ubežali njegovim očem. Oskrbnik je opazil, kakšen strah je vlival, in njegova jeza se je povečala. Začel je obkladati svoje ljudi z udarci in z delom in kmetje so še bolj trpeli.

Večkrat se dogodi, da se take pošasti nasilno odstranijo.

Kmetje so začeli govoriti, da bodo ubili oskrbnika. Večkrat so se zbrali v kakem kotu in najpredrznejši je rekel:

»Ali bomo še dolgo prenašali tega roparja? Smrt za smrt. Ubiti tak nestvor ni greh.«

Nekega dne pred velikim tednom je bil v gozdu sestanek. Oskrbnik je bil poslal kmete obrezovat drevje. Pri kosilu so se zbrali in sklepali.

»Kako naj živimo?« so rekli. »Izkoriščal nas bo do zadnjega. Izčrpani smo že. Ne podnevi ne ponoči ni počitka za nas in za naše žene; in če ni zadovoljen, poje bič. Simeon je umrl pod bičem, Anisij je poginil v okovih. Kaj še čakamo? Drevi se bo vrnil in nas bo z vso močjo bil. Dosti bi bilo, ako bi ga vrgli s konja, mu dali udarec s sekuro, in vse bi bilo končano. Ugrabili ga bomo kot psa in nihče ne bo nič vedel. Treba je samo, da se dobro razumemo, da smo edini, brez izdajstva.«

Tako je govoril Vasilij Mlainajev. Ta je najbolj sovražil oskrbnika, ki ga je vsak teden pretepal in mu vzel ženo ter jo dal v svojo kuhinjo.

Kmetje so se dogovarjali do oskrbnikovega prihoda. Ta se je pojavil na konju in zmerjal delavce, ker niso obrezali drevja, kot je ukazal. V kupu obrezanih dreves je našel majhno lipo.

»Te lipe nisem ukazal posekati. Kdo jo je posekal? Priznajte, sicer bo pel bič.«

Začel je iskati, v kateri vrsti je bila tista lipa.

Naznanili so mu Sidorja. Oskrbnik ga je tako močno udaril po obrazu, da je brizgnila kri. Isto je naredil z Vasilijem s pretvezo, da njegov kup ni dovolj velik. Nato je odšel. Zvečer so se kmetje ponovno zbrali in Vasilij je rekel:

»Torej, vi niste možje, temveč vrabci. Kričali ste: mu bomo že plačali račun! Ko je prišel pravi trenutek, ste se umaknili. Tako se zbirajo vrabci proti jastrebu. Nobenega strahu, nobene izdaje!« Ko pa pride, izginejo vsi v koprive. Tedaj prileti jastreb, vzame, kar hoče, in odnese. Vrabci se zopet prikažejo: »Cip, cip...« Eden manjka. — »Kdo manjka? Ivan. Tem slabše, tako je.« Prav kakor vi. Če se človek noče umakniti; se ne umakne. Ko je udaril Sidorja, bi bilo treba približati se in končati. Vi pa: »Nobenega strahu, nobene izdaje!« in ko je prišel, ste vsi izginili v grmovju.«

Prepiri so postajali vedno bolj pogosti in kmetje so prisegli, da se bodo iznebili oskrbnika.

Oskrbnik jim je naznanil, da bodo morali delati na polju za oves tudi veliki teden.

Ta ukaz je kmete skrajno razburil. Veliki teden so se zbrali pri Vasiliju in se začeli posvetovati.

»Če je pozabil na Boga, če tako ravna, potem ga je treba zares ubiti. Nič manj krivi bi ne bili, če bi tega ne storili.«

Prišel je tudi Peter Mihajev, plašen človek, ki se ni rad udeleževal pogovorov. Kljub temu je prišel, poslušal in rekel:

»Bratje, velik greh nameravate. Pogubiti dušo je huda reč. Lahko je po-

gubiti dušo drugega, toda kaj bo potem z nami. Oskrbnik dela zlo? Zlo ostane pri njem. Treba ga je prenašati, bratje.«

Vasilij se je vznemiril.

»Vedno ponavlja isto. Greh je ubiti človeka. Gotovo, da, toda kakšnega človeka! Zločin je ubiti človeka, toda takega psa. Sam Bog hoče. Stekle pse je treba pobiti, ako se nam ljudje smilijo. Ako ga ne ubijemo, bo greh še večji. Kolikim ljudem bi sicer še povzročil hudo. In če se bomo morali pokoriti za njegovo smrt, bomo trpeli za druge, ki nam bodo hvaležni. Ako se ne odločimo za dejanje, bo prizadejal zlo vsem. Ti govoriš neumnosti, Mihajev. Ali bo greh manjši, če bomo delali na Kristusov praznik? Ti sam ne pojdeš?«

Mihajev je odvrnil:

»Zakaj ne bi šel? Če me bodo poslali delat, pojdem. Delal ne bom zase in Bog bo vedel, komu prisoditi greh. Nam ni treba drugega, kot da ga ne pozabimo. Nisem jaz, ki govori tako, bratje. Če bi bilo treba slabo pobijati s slabim, bi bil to Bog ukazal. Tako pa je rekel baš nasprotno: ako si prizadevaš zatirati slabo s slabim, ga jemlješ nase. Ubiti človeka ni težko, toda njegova kri bo umazala tvojo dušo. Ubiti človeka in okrvaviti lastno dušo. Meniš, da si ubil hudobneža, da si uničil zlo... pa opaziš, da trpiš od hujšega zla. Prenašaj zlo in premagal ga boš.«

Nato niso kmetje ničesar sklenili. Mnenja so bila različna. Nekateri so mislili kot Vasilij, drugi so bili s Petrom in so rajši potrpežli, kot da bi grešili.

Prvi dan je bila nedelja. Kmetje so lahko praznovali. Zvečer je prišel starosta s starešinami in naznanil, da je prejel ukaz iz oskrbnikove hiše: »Mihael Semenovič, oskrbnik, ukazuje, da morajo iti drugi dan vsi na delo.«

Starosta je šel po vsej vasi, naznanil vsem jutrajšnje delo. Tem je odkazal polja na drugem bregu reke, onim pa polja, ki so bila ob glavni cesti. Kmetje so jokali, toda upreti si niso upali.

Drugo jutro so izvlekli pluge in začeli orati. Zvonilo je k službi božji. Vse je praznovalo praznik, kmetje so delali.

Mihael Semenovič, oskrbnik, je precej pozno vstal in šel po svojem posestvu. Njegova žena in njegova hčerka, vdova (prišla je bila za tiste praznike), sta se oblekli; služabnik je napregel in peljali sta se k maši. Ko sta se vrnili, je služabnica pripravila samovar.

Tudi Mihael Semenovič se je vrnil. Začeli so piti čaj. Po čaju je Mihael Semenovič prižgal pipo in dal poklicati starosta.

»Torej! Ali si poslal kmete na delo?«

»Da, Mihael Semenovič.«

»So vsi?«

»Vsi. Jaz sam sem jih peljal.«

»Peljal, peljal... Ali delajo? Pojdi, poglej in povej jim, da bom popoldne sam prišel. Zorati morajo eno dese-

tino¹⁾ z dvema plugoma; in da bo dobro narejeno.

Starosta je hotel oditi. Kar ga Mihael Semenovič pokliče nazaj, da bi mu še nekaj rekel. Bil pa je v zadregi. Obotavljal se je. Končno je rekel:

»Glej, za to gre. Dobro poslušaj, kaj bodo tisti razbojniki govorili o meni. Kateri bruhajo grožnje, kaj prosijo; poročaj mi o vsem. Poznam jih, razbojnike; delati nočejo. V posteljah bi radi ostali in nič delali. Popivali bi radi in praznovali; tega pa ne pomislijo, da bo prepozno, ako se delo ne opravi o primernem času. Poslušaj torej, kaj bodo klepetali in poročaj mi o vsem, kar bodo rekli. Moram vedeti. Pojdi! Toda povej mi vse, veš!«

Starosta se je obrnil, šel, zasedel konja in odjahal na polja, kjer so bili kmetje.

Oskrbnikova žena je slišala razgovor med starosto in svojim možem. Približala se mu je in ga prosila. Bila je dobra žena. Mirila je moža, kadar je mogla in branila kmete pred njim. Prišla je torej k svojemu možu in ga prosila:

»Mišenka, prijatelj, ne delaj greha ta veliki dan, na praznik našega Gospoda in, v Kristusovem imenu, ne sili kmetov k delu.«

Mihael ni poslušal besed svoje žene. Smejalo se ji je v obraz.

»Dolge časa ni torej šiba božala tvojih pleč, ker si tako predrzna. Te reči te ne brigajo.«

»Mišenka, prijatelj, nekaj se mi je sanjalo o tebi, nekaj hudega. Poslušaj me, ne sili kmetov k delu.«

»Najbrže si predebela, pravim, in misliš, da ti šiba ne bo pustila znaka. Pazi.«

Semenovič se je ujezil, udaril s pipo svojo ženo po ustih, jo poslal proč in ji naročil, naj pripravi kosilo.

Mihael Semenovič je pojedel kos telečje glave, nekaj svinjine, skledo omake, pil črešnjevca in zaključil s torto, potreseno s sladkorjem. Potem je poklical kuharico in ji ukazal, naj poje, medtem ko je sam vzel kitaro in začel plesati.

Mihael Semenovič je tako veselo prebil čas. Plesal je, udarjal na strune in se zabaval s kuharico.

Tedaj vstopi starosta, pozdravi in prične pripovedovati, kar je videl na poljih.

»Torej! Delajo? Ali bodo končali svoje delo?«

»Naredili so že več kot pol.«

»Dobro zorano?«

»Da. Videl nisem nič slabo narejenega. Bojijo se.«

»Ali se zemlja dobro odpira?«

»Izvrstno. Drobi se kot makova zrna.«

Oskrbnik je nekaj trenutkov molčal.

»In kaj pravijo o meni? Ali me napadajo?«

Starosta se je zdel v zadregi. Mihael Semenovič mu je ukazal, naj pove vso resnico.

»Govori brez strahu. Saj ne boš izgovarjal svojih besed, temveč njihove. Če boš govoril resnico, te bom poplačal, če boš kaj zamolčal, te bom pretepel. Nikar se ne vznemirjaj! Kartjuša! Daj mu kozarec žganja, da se opogumi.«

Kuharica je šla po žganje in ga prinesla starostu. Nazdravil je, zvrnil vsebino kozarca in si obrisal brado: »Tem slabše,« si je mislil, »ni moja krivda, če ne govorijo dobro o njem. Govoril bom resnico, ker hoče.« In je začel:

»Mrmrajo, Mihael Semenovič, mrmrajo.«

»Toda kaj pravijo? Govori!«

»Pravijo, da ne verjamete v Boga.« Oskrbnik se je začel smejati.

»Kdo je to rekel?«

»Vsi. Pravijo tudi, da ste v zvezi z vragom.«

Oskrbnik je bruhnil v smeh.

»Dobro. Toda pripoveduj tudi podrobnosti. Kdo govori tako? Kaj pravi Vasilij?«

Starosta ni govoril rad slabo o svojih tovariših, toda z Vasilijem je bil že dolgo sprt.

»Vasilij kriči bolj kot drugi.«

»Kaj pa pravi? Govori vendar!«

»Ne upam si ponavljati... Pravi, da ne boste ušli nespokorni smrti.«

»Ah, izvrstno! Toda kaj čaka? Zakaj me ne ubije? Ali ima torej prekratke roke? Dobro, Vasilij, ti že plačam. In Tiška tudi, tisti pes, kaj ne?«

»Vsi govorijo slabo.«

»Kaj pa pravijo?«

»Greh je ponavljati.«

»Kakšen greh? Hitro, pogum! Govori!«

»Pravijo, naj se vam razleti trebuh in naj vam pade ven ves drob.«

Mihael Semenovič je postal čisto vesel in se krohotal.

»Videli bomo, kateri drob bo prvi padel ven. Kdo je to rekel? Tiška?«

»Nihče ne govori dobro. Vsi govorijo slabo in grozijo.«

»Dobro. In kaj pravi Peter Mihajev? Ali preklinja tudi on, tepec?«

»Ne, Mihael Semenovič, Peter ne preklinja.«

»Kaj dela?«

»Edino on ne preklinja. Čudno. Zadržano sem ga gledal, Mihael Semenovič.«

»Zakaj?«

»Vsi kmetje se čudijo njegovemu vedenju.«

»Toda, kaj pa dela?«

»Stvar je zares izredna. Ko sem se mu približal, je delal na desetini na pobočju pri Tourkinu. Ko dospem k njemu, ga slišim, ko poje s tako sladkim, tako nežnim glasom... in na plugu se nekaj sveti...«

»In potem?«

»Kakor majhen ogenj. Dospem do njega in vidim velikonočno svečo za pet kopejk, pritrjeno na plug. Sveča gori in veter je ne upihne. Vpričo me ne je potresel plug, zarezal novo brazdo, toda sveča ni ugasnila.«

»Kaj pa je rekel?«

»Nič. Ko me je zagledal, mi je voščil praznike in zopet začel peti.«

»Si govoril z njim?«

»Ne. Tedaj so se približali kmetje in se smejali. »Ah, ah...!« so rekli, »Mihajev ne bo mogel nikoli dovolj moliti, da mu bo njegovo delo na veliko noč odpuščeno.«

»In kaj je odgovoril?«

»Samo eno: »Mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje.« Stopil je zopet k plugu, vzpodbodel konja in pel s sladkim glasom. Sveča pa je še vedno gorela in ni ugasnila.«

Oskrbnik se ni več smejal. Odložil je kitaro, sklonil glavo na prsi in se zamislil. Ostal je tako nekaj časa, nato je odslovil kuharico in starosto, šel za zaveso, se vrgel na posteljo in začel vzdihovati in stokati.

Njegova žena se mu je približala, da bi govorila z njim. On ni odgovoril; rekel je samo: »Premagal me je, sedaj sem jaz na vrsti.«

»Pojdi,« mu je rekla, »pojdi in ukaži ljudem, naj nehajo delati. Morebiti ti bo prešlo. Dosti si jih že naredil, pa nisi bil še nikoli tako boječ. Kaj bi se bal sedaj?«

»Izgubljen sem,« je odgovoril, »premagal me je.«

Žena odvrne:

»Glej ga, ko ponavlja vedno isto: Premagal me je, premagal me je. Pojdi in ukaži kmetom, naj nehajo delati in vse bo prav. Pojdi! Dala bom osedlati konja.«

Pripeljali so konja in oskrbnikova žena je končno pregovorila moža, da je šel na polje, da bi dal kmetom prosto.

Mihael Semenovič je zajahal konja in odšel na polje. Prekoračil je plot. Neka ženska mu je odprla vrata in jahal je skozi vas. Ko so ljudje opazili oskrbnika, so se ga vsi ognili in se skrili, ta na dvorišče, oni na vrt, tretji v kak kot.

Oskrbnik je tako prekoračil vso vas in dospel do izhoda. Ta vrata pa so bila zaprta in jih ni mogel odpreti, če je bil na konju. Klical je, naj mu pride kdo odpreti, toda bilo ni nikogar. Tedaj je stopil s konja, odprl in se pripravljal, da bi zlezl zopet na sedlo. Vtaknil je nogo v streme in se hotel zavihetati v sedlo. Takrat pa se je konj astrasil nekega prašiča in se zaletel v plot.

Oskrbnik je bil težak. Zgrešil je sedlo in udaril s trebuhom ob ograjo. V ograji pa je bil oster drog, višji od drugih. Oskrbnik je padel na tisti drog, si razparal trebuh in padel na tla.

Kmetje so se vračali z dela. Konji so vohali in se branili iti naprej. Kmetje so torej pogledali okoli sebe in opazili Mihaela Semenoviča, ležacega na hrbtu. Roke je imel prekrižane, oči osteklenele, drob visoč in umazan od krvi, ki je zemlja ni pila.

Prestrašeni kmetje so peljali konje po drugi poti. Samo Peter Mihajev je stopil na tla in se približal oskrbniku. Ko je videl, da je mrtev, mu je zaprl oči. S pomočjo svojega sina je priprigel voziček, naložil nanj mrtveca in ga peljal v gospodarjevo hišo. Ko je ta slišal to zgodbo, je oprostil kmete dodatne tlake.

¹⁾ Desetina je 109.25 arov.

Ti bom eno povedal!

Vojni dobičkar je prišel k starinarju. Ta mu je pokazal neki star grški vrč.

»Dvatisoč let je star,« pravi starinar.

»Dvatisoč let! Ne boste me, saj smo komaj 1929.« odvrne kupec.

Nekdo je vprašal znamenitega kitarja:

»Kako naredite take lepe kipe?«

»Stvar je zelo preprosta,« odvrne umetnik, »vzamem kos marmorja in odklešem, kar je preveč.«

Brzobjavka.

Mesar je hotel pri nekem kmetu kupiti svinjo. Ker kmeta ni bilo doma, je svinjo prodala njegova žena, toda pod pogojem, ako bo mož s prodajo zadovoljen. Naslednji dan je mesar prejel sledečo brzobjavko: »Strinjam se s prodajo svoje žene po dve liri za kilogram žive teže. Pošljem jo jutri.«

Strahopetec.

Neki krotilec levov se je vračal pozno ponoči domov. Zakasnil se je bil v krčmi in sedaj se je bal svoje hude žene. Pred hišo je postal in pre-mišljeval, ali bi šel domov ali ne. Če se žena zbudi, bo hudo. Premislil si je torej in šel rajši spat v kletko najhujšega leva.

Drugo jutro je prišel domov. Žena ga je takoj vprašala, kje je bil ponoči.

»Draga moja,« je rekel krotilec, »ko sem prišel domov, sem videl, da sladko spiš. Da bi te ne vznemirjal, sem šel spat k levom.«

»Draga« pa mu reče zaničljivo:

»Strahopetecl«

Pred sodiščem.

Sodnik: »Obtoženi ste, da ste vrgli svojo ženo skozi okno.«

Obtoženec: »Storil sem to brez premisleka.«

Sodnik: »Verjamem. Toda če bi šel takrat kdo mimo, bi ga bili lahko zelo poškodovali.«

Sodnik: »Razbili ste stol na glavi svoje žene. Želite kaj pripomniti?«

Obtoženec: »Bila je nesreča, gospod sodnik!«

Sodnik: »Kako to, nesreča?«

Obtoženec: »Nisem mislil razbiti stola.«

Naročite

se na mesečnik

„Družino“!

Naša zavarovalnica „L'UNION“

ustanovljena leta 1828.

se šteje med največje svetovne zavode

Valuta — tuji denar.

Dne 3. aprila si dal ali dobil za:

1 dolar	19.06 lir
1 angl. funt	92.72 lir
100 dinarjev	33.60 lir
100 šilingov (avstr.)	269.— lir
100 čeških kron	56.60 lir
100 nemških mark	f453.15 lir
100 švic. frankov	367.50 lir
100 franc. frankov	74.67 lir
100 belg. frankov	265.75 lir

Loterijske številke.

30. marca 1929.

Bari	48,	51,	74,	21,	28
Florenca	80,	90,	63,	32,	66
Milan	74,	47,	27,	67,	10
Neapelj	53,	85,	9,	83,	40
Palermo	61,	57,	79,	40,	71
Rim	81,	1,	82,	6,	63
Turin	89,	9,	34,	57,	13
Benetke	78,	39,	65,	81,	12

PRILETEN HLAPEC, porabljen za oskrbovanje goveje živine in lahka domača dela, išče službe. Naslov pri upravi »Novega lista«.

MODEREN, trpežen, lep in nepokvarjen motocikelj berlinske tvrdke »Derad«, 5 HP, prodam ali zamenjam za manjšega primerne znamke z 2—3 HP. Ivo Štok, Povir pri Sezani.

HISICO z zemljiščem ali samo zemljišče pri Gorici kupim, plačilo takoj. Ponudbe z opisom, merilom in ceno na »Novi list« — Trieste — Casella Centro 37.

POSOJILA NA VKNJIŽBO po 6% z 10 do 50-letno amortizacijo; posojila po 4% z 15-letno amortizacijo za zgradbo kmetijskih poslopij, svinjakov in hlevov; agrarna posojila po 5% ter brezobrestna posojila na starostno obrabo in vsakovrstna druga posojila ter rešitev vojne odškodninske, vštetiški rekvizicijske zadeve preskrbi najhitreje gosp. Anton Trampuž, sod. ofic. v p., v Gorici Via Garibaldi št. 20/1.

ČEBELARJI POZOR! S. ČEBELARSKA ZADRUGA V GORICI, Via S. Giovanni 6, sprejema vosek v predelavo satja. Prva izdelava bo gotova že tekom meseca aprila. Ako pošljejo čebelarji zadostno množino voska, se bo predelaval še enkrat v maju. Zato opozarjamo vse čebelarje, ki nameravajo svoj vosek predelati v satje ali ga pa prodati za drugi, da to čimpreje storijo. Zadruga bo imela na prodaj tudi lastne prvovrstne satnice.

Odgovorni urednik: dr. Engelbert Besednjak.

Tiskala Katoliška tiskarna v Gorici
Riva Piazzutta št. 18.

KMETIJE! Orajte z motorjem! Imeli boste izborno delo za majhno ceno. Quagliata, Salcano 355.

NAZNANILO, Na prodaj je iz prve roke hiša št. 180 v Otaležu tik farne cerkve, in nekaj gozda, oddaljenega tri četrt ure. V hiši je bila dobro obiskovana trgovina z blagom za oblačila. Pojasnila daje goriška uprava »Novega lista« pod št. 100.

DOBRA DRUŽINA, ki nima svojih otrok, je naprošena, da sprejme 8 let staro deklico. Obleko in čevlje poskrbi oče. Naslov na pod-upravo »Novega lista«, Trieste, via Valdiria vo št. 19.

SPALNE SOBE, masivne, z marmorji in zrcali, hruškin suhi les, cena od 1350—1450 lir, rimeširane 1000 lir. Franc Kancler, Solkan (Salcano di Gorizia).

UČENCA za sedlarsko in tapetniško obrt 14—15 let starega, poštenih staršev, sprejemem takoj. Ponudbe na naslov: Franc Vičič, Sagra S. Martino 70, Carnaro.

KUPUJEM HLODE mehkega in trdega lesa ter plačujem najvišje dnevne cene. Ponudbe na naslov: Štefan Gomišček, industrija pohištva, Solkan 280.

POHIŠTVO nudi širom naše dežele znana industrija pohištva, Štefan Gomišček, Solkan 280. Tu je velika izbira oprave iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

VAJENCA, 15 let starega, čvrstega, pošteni staršev, sprejme v trgovino jedilnega blaga I. Marmolja v Mirnu (Merna » Gorizia).

TAKOJ ODDAM večletno trafiko, eventualno trgovino jestvin s stanovanjem. Naslov: čevljarna Culot, Raštelj 1.

ZALOGA VINA V GORICI, Via Formica št. 1 (tik Korna), prodaja bela in črna kakor tudi lastni pridelek kraškega terana po najugodnejših cenah. Pivec Josip, naslednik »Vinarske zveze«.

Kmečka posojilnica v Rihemberku

reg. zadr. z neom. z.

vabi svoje člane na

XXII. redni občni zbor

dne 21. aprila ob 15. uri v prostorih g. Kerševana s sledečim

dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrditev bilance za l. 1928.
3. Volitev nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Odbor.

Opomba: Ako ne bo ob določeni uri navzoče zadostno število članov, je občni zbor ob vsaki udeležbi sklepšen pol ure pozneje.

Avgust Ravnik

GORIZIA

Via Barzellini N.ro 2

Katoliška knjigarna v Gorici

Via Carducci št. 2, v Montovi hiši.

Priznano, staro in najcenejše podjetje te vrste.

Priporoča svojo veliko zalogo knjig zabavnih

poučnih

nabožnih

gospodarskih.

Največja izbira molitvenikov, nad 30 vzorcev mašnih knjig, od najcenejših do najboljših.

Ima v zalogi vedno vse šolske in pisarniške potrebščine.

Cenj. trgovcem na deželi priporoča svojo bogato zalogo cigaretnega papirja

EXCELSIOR

UNION

OLESCHAU

Največja izbira slik v Gorici nabožnih

pokrajinskih

in drugih.

v vseh velikostih, z okvirjem in brez okvirja, po najnižjih cenah.

KRONE, srebro in zlato, kakor tudi staro zlato kupujem vedno po najvišjih cenah. Vsa popravila kar najhitreje. Moderna zlatarna, Corso Verdi 13 (Gorica, nasproti novemu Zelenjadnemu trgu).

VABILO

k

izrednemu občnemu zboru

Delavske kmečke posojilnice v Renčah, ki se vrši v nedeljo dne 21. t. m. ob 9. uri predpoldne v dvorani g. Brumata z dnevnim redom: kritje pri manjkljaja in izgube iz prejšnjih let.

ZDRAVNIK

Dr. Gresic Adalberto sin

sprejema vedno v svojem ambulatoriju na Piazza Vittoria 14/1 - Gorica nad lekarno Cristofoletti.

POTNIKA, ki je nameščen pri kaki tvrcki in bi prevzel tudi potovanje za papirno stroko in šolske potrebščine, išče dobro vpeljana podjetje. Ponudbe z navedbo sedanje službe in referencami je poslati ali prinesiti na uredništvo »Novega lista«.

JAKOB BEVC - TRST

Campo S. Giacomo števil. 18.

Bogata izbira zlatenine in srebrnine, raznovrstnih ur, predmetov za darila i. t. d. „Cyma“ znane švicarske ure.

Cene najnižje!

Lekarna Castellanoich

Iastnik F. Bolaffio

ACQUA DELL'ALABARDA

najbolje sredstvo proti izpadanju las in za čistost glave.

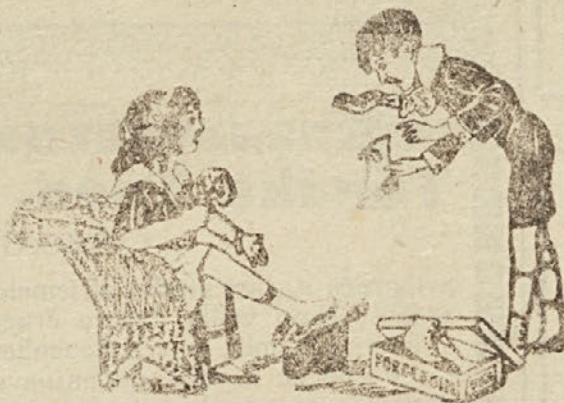
TRST

Via dei Giuliani 42 (Sv. Jakob)

Vsi morajo vedeti da so

čevlji Forcessin

najboljši in najbolj prikladni.

Cene brez konkurence!

TRST, Via Caprin 5

(Sv. Jakob)

(Govorimo tudi slovensko!)

PRI TVRDKI

DAVID CAVALIERO — TRST

CORSO GARIBALDI N.º 5

(STARA BARRIERA)

dobite

po najnižjih cenah zelo bogato zalogo izgotovljenih oblek, enotnih in dvojnih oprsnikov, flanelastih hlač, Tranch coat, dežnih plaščev, površnikov in otroških oblek.

Bogata izbira blaga na meter iz domačih in inozemskih tovarov.

LASTNA KROJAČNICA

Govorimo tudi slovensko.

Resna postrežba!

ARRIBA

so čokoladni bonbončki, jako okusni in brzo učinkujoči. Delujejo sigurno in so edino nedosegljivo sredstvo proti glistam. Izvrstno zdravilo za vsacega, velikega in malega. Otrokom velja za slaščico, prinaša družinam zadovolnost veselje in srečo.

Kupi se v vseh lekarnah v zelenih zavojčkih po Liro 1.-

Zobozdravnik**Dr. L. Mermolja**

sprejema

v Gorici
na Travniku 5-II.**Dott. GIUS. COMEL**specialist za bolezni v
ušesih, nosu in grlu,

bivši operator na univ. klinikah prof. Neumann-a in Hajek-a na Dunaju in asistent prof. Brunetti v oddelku za nosne in ušesne bolezni v mestni bolnišnici v Benetkah. Sprejema od 9-11 predp. in od 3-4 pop. Gorica, Via Garibaldi 11 (prej Teatro)

Angel Kodrič

Trgovina z jestvinami

GORICA — VIA MORELLI šte. 7

Blago dobro in sveže!

Postrežba zelo točna!

ZDRAVNIK

Dr. EMILIO GRESIC
oče

se je preselil s svojim ambulatorijem na Piazza Vittoria 5 nasproti lekarni Cristofoletti.

Jakob Šuligoj-Gorica

urar in zlatar, izprašani optik,

Via Carducci šte. 19.

Točna postrežba!

Najzmernejše cene!

Priporoča svoje zaloge najfinejših preciznih ur vseh znamk in najmodernejših naočnikov, katere izvršuje natančno po zdravniških predpisih

Zobozdravniški ambulatorij

Rudolf Brezigar

sprejema od 9-12 in od 2-6

v Gorici, Piazza della Vittoria 17/1
(na Travniku)**Odlikovana tovarna****Anton Breščak, Gorizia**

via Carducci št. 14

Največja zaloga pohištva na Goriškem. — Velikanska izbira posteljnjakov od 100 L naprej.

Cene zelo zmerne!

Solidna in skrbna izdelava.

LASTNA DELAVNICA

v Via Carlo Favetti št. 1 (prej via Vetturini št. 1)

Priznana najboljša semena za vrt, n jivo in travnik, cepilne nože znamke »Kunde«, cepilni vosek in drugo vrtnarsko in čebelarstvo orodje, ter najboljše in najcenejše posnemalnike in pinje dobite le pri moji tvrdki.

JUŠT UŠAJ, lastnik tvrdke „VINOAGRARIA“ v GORICI,

Zahtevajte cenik! Piazza della Vittoria šte. 4 Zahtevajte cenik!

Tvrdka Teod. Hribar - Gorica

CORSO G. VERDI št. 32

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh vrst posebno veliko izbero črnega sukna za čast. duhovščino in platno znanih tovarn Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse potrebno za popolno opremo nevest.

BLAGO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

Josip Kerševani, Gorica

Piazza Cavour šte. 9

Zaloga šivalnih strojev, dvokoles, gramofonov, samokresov, pušk in vseh nadomestnih delov goriimenovanih predmetov.

Mehanična delavnica

Gorica - Piazza Cavour šte. 5

Benzina „Lampo“

Telefon št. 415, — — — Brzojavi: KERSEVANI, GORIZIA. CICLI E MACCHINE

KMETOVALCI!

Največjo korist dobite iz mleka edinole potom posnemalnika

DIABOLO

Posnemalnike Diabolo izdeluje A. B. Pumpseperator v Štockholmu na Švedskem, ki je največja tovarna na svetu za izdelovanje posnemalnikov. Ti so vsled svojega prvovrstnega materijala, sestave, trajanja in lahke rabe od kmetov priznani kot NAJBOLJŠI.

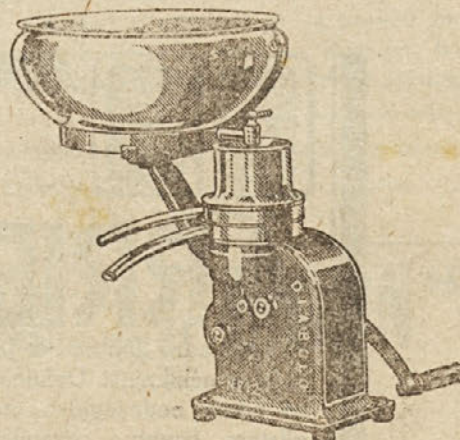
Večletno jamstvo tovarne.

Plačljiv je tudi v manjših obrokih.

Iščemo krajevne zastopnike.

Zahtevajte brezplačno cenik in katalog!

KNUT JONSON, BOLZANO

Inšpektor za Julijsko krajino

Vittorio Jonson — GORICA, Via Contavalle 4-II.